MONITORUL OFICIAL
AL
ROMÂNIEI

Anul 184 (XXVIII) — Nr. 737 bis

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 22 septembrie 2016

SUMAR

Pagina

Anexele nr. 1 și 2 la Hotărârea Guvernului nr. 655/2016 pentru aprobarea Strategiei naționale „O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități” 2016—2020 și a Planului operațional privind implementarea Strategiei naționale „O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități” 2016—2020 3–75

HOTĂRÂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE
pentru aprobarea Strategiei naționale „O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități” 2016—2020 și a Planului operațional privind implementarea Strategiei naționale „O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități” 2016—2020*)

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 11 lit. f) din Legea nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă Strategia națională „O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități” 2016—2020, prevăzută în anexa nr. 1.

Art. 2. — Se aprobă Planul operațional privind implementarea Strategiei naționale „O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități” 2016—2020, prevăzut în anexa nr. 2.

Art. 3. — Finanțarea obiectivelor prevăzute în Strategia națională „O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități” 2016—2020 se face în limita fondurilor aprobate anual prin legile anuale, precum și în limita sumelor provenite din alte surse legal constituite, potrivit legii.

Art. 4. — În termen de 120 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri, ministrul muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice va aproba prin ordin, la propunerea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Dizabilități, Instrumentul de monitorizare privind implementarea Strategiei naționale „O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități” 2016—2020.

Art. 5. — Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

PRIM-MINISTRU
DACIAN JULIEN CIOLOȘ

Contrasemnează:
Ministrul muncii, familiei, protecției sociale
și persoanelor vârstnice,
Dragoș-Nicolae Pîslaru
Viceprim-ministru,
ministrul dezvoltării regionale și administrației publice,
Vasile Dîncu
Viceprim-ministru,
ministrul economiei, comerțului și relațiilor cu mediul de afaceri,
Costin Grigore Borc
Ministrul afacerilor interne,
Ioan-Dragoș Tudorache
Ministrul comunicațiilor și pentru societatea informațională,
Delia Popescu
Ministrul educației naționale și cercetării științifice,
Mircea Dumitru
Ministrul tineretului și sportului,
Elisabeta Lipă
p. Ministrul fondurilor europene,
Ciprian Cătălin Necula,
secretar de stat
Ministrul transporturilor,
Petru Sorin Bușe
Ministrul sănătății,
Vlad Vasile Voiculescu
Ministrul culturii,
Corina Șuteu
p. Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,
Dumitru Daniel Botănoiu,
secretar de stat
Ministrul finanțelor publice,
Anca Dana Dragu

București, 14 septembrie 2016.
Nr. 655.

*) Hotărârea Guvernului nr. 655/2016 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 737 din 22 septembrie 2016 și este reprodusă și în acest număr bis.

Anexa nr. 1

Strategia națională

"O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități",

2016-2020

CUPRINS

CAPITOLUL I–INTRODUCERE
I.1.Procesul de elaborare a *Strategiei*
I.2. Concepte și terminologie
CAPITOLUL II - INFORMAȚII GENERALE RELEVANTE
II.1. Descrierea situației actuale
II.2. Grup țintă
CAPITOLUL III – PRIORITĂȚI, POLITICI ȘI CADRU JURIDIC EXISTENTE
III.1. Prioritățile Programului de Guvernare
III.2. Politici și cadru juridic existente
CAPITOLUL IV - DEFINIREA PROBLEMEI
CAPITOLUL V – OBIECTIVE
V.1. Viziunea
V.2. Scopul
V.3. Obiectivele generale
CAPITOLUL VI – PRINCIPII GENERALE
CAPITOLUL VII – DIRECȚII DE ACȚIUNE
VII.1.Accesibilitate
Analiza situației actuale
Obiectiv general
Obiective specifice
VII.2. Participare
Analiza situației actuale
Obiectiv general
Obiective specifice
VII.3 Egalitate
Analiza situației actuale
VII.4. Ocuparea forței de muncă
Analiza situației actuale
Obiectiv general
Obiective specifice
VII.5 Educație și formare profesională

Analiza situației actuale
Obiectiv general
Obiective specifice
VII.6 Protecție socială
Analiza situației actuale
Obiectiv general
Obiective specifice
VII.7 Sănătate
Analiza situației actuale
Obiectiv general
Obiective specifice
VII.8 Statistici și colectarea datelor
Analiza situației actuale
Obiectiv general
Obiective specifice
CAPITOLUL VIII – REZULTATELE STRATEGIEI
VIII.1. Rezultatele politicii publice
VIII.2. Rezultatele acțiunilor
CAPITOLUL IX – INDICATORI
CAPITOLUL X – IMPLICAȚII PENTRU BUGET
CAPITOLUL XI – IMPLICAȚII JURIDICE
CAPITOLUL XII – COORDONARE ȘI MONITORIZARE
Acronime

CAPITOLUL I-INTRODUCERE

Strategia națională "O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități", 2016-2020, denumită în continuare *Strategia*, își propune să asigure implementarea *Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități*[1]ratificate de România prin Legea nr. 221/2010 pentru ratificarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată la New York de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 13 decembrie 2006, deschisă spre semnare la 30 martie 2007 și semnată de România la 26 septembrie 2007, cu modificările ulterioare, denumită în continuare *Convenția,* prin seturi de măsuri coerente, integrate și interinstituționale.

Convenția oferă un cadru de elaborare a politicilor publice și de modernizare a practicilor, instrumentelor și modalităților de sprijin în comunitate, care să conducă la participarea deplină a persoanelor cu dizabilități în societate, la o viață demnă și împlinită în comunitate.

România se angajează să mobilizeze resursele necesare pentru eliminarea barierelor astfel încât nicio persoană cu dizabilități să nu fie discriminată, marginalizată, exclusă sau abuzată, iar alegerile și aspirațiile ei să fie respectate și sprijinite, transpunând astfel în realitate principalele priorități în domeniul politicilor pentru persoanele cu dizabilități ale Programului de Guvernare,asigurând coerența politicilor în domeniul dizabilității precum și între diferite nivele și mecanisme de guvernanță, dar și concordanța acestora cu principiile și obiectivele stabilite în tratatele și convențiile internaționale la care România este parte.

I.1.Procesul de elaborare a *Strategiei*

Pe parcursul anului 2013, Direcția Protecția Persoanelor cu Dizabilități din cadrul MMFPSPV a demarat procesul de elaborare a proiectului de *Strategie*, luând în considerare faptul că Hotărârea Guvernului nr. 1175/2005 privind aprobarea Strategiei naționale pentru protecția, integrarea și incluziunea socială a persoanelor cu handicap în perioada 2006-2013 își finaliza perioada de implementare. Proiectul a fost realizat în colaborare și în urma consultărilor desfășurate prin dezbateri publice cu reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale, precum și cu reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale din domeniul dizabilității.

În luna decembrie 2013, a fost organizată o primă dezbatere publică cu sprijinul Institutului pentru Politici Publice și în prezența reprezentanților următoarelor instituții publice și organizații neguvernamentale: Ministerul Transporturilor, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Agenția Națională de Plăți și Inspecție Socială, Direcția Protecția Copilului din cadrul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPV), Direcții Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului, Consiliul

Național al Dizabilității din România, Fundația HHC România, Open Society Foundation, Asociația Pro ACT Suport, Federația ONPHR, Asociația Nevăzătorilor din România, Asociația Alternativa 2003, Asociația Ceva de Spus, Fundația Estuar, Asociația Hans Spalinger, Asociația 1 Iunie 2001, Asociația Autism România, UNICEF, World Vision România, Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile, Asociația Națională a Surzilor din România, Asociația Handicapaților Neuromotori din Romania, Asociația Caritas București.

De asemenea, și în lunile martie și iulie 2014, au fost organizate ample dezbateri publice la care au luat parte reprezentanți ai Primului Ministru, MMFPSPV, Ministerului pentru Societatea Informațională, Ministerului Sănătății, Ministerului Tineretului și Sportului, Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerului Justiției, Ministerului Transporturilor, Ministerului Finanțelor Publice, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Fondurilor Europene, Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție - ANPDCA, Institutului de Științe ale Educației, Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Vaslui, DGASPC Argeș, DGASPC Neamț, DGASPC Maramureș, DGASPC Iași, UNICEF, Fundației SERA România, Federației Organizațiilor Neguvernamentale pentru Protecția Copilului (FONPC), Rețelei Prestatorilor pentru Persoane cu Dizabilități - Dizabnet, ASSOC Baia Mare, Consiliului Național al Dizabilității din România, Institutului pentru Politici Publice, CRJ, Federației ONPHR, Asociației Pro ACT Suport, Centrului European pentru Drepturile Copilului.

Odată cu înființarea Autorității Naționale pentru Persoanele cu Dizabilități, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 86/2014 privind stabilirea unor măsuri de reorganizare la nivelul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, procesul de elaborare a *Strategiei* a fost continuat.

În luna ianuarie 2015, MMFPSPV a postat pe site-ul propriu proiectul de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Strategiei naționale "O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități, 2016 - 2020".

Au fost primite observații și recomandări, în vederea analizei și includerii acestora în cuprinsul proiectului de *Strategie*.

Având în vedere diversitatea și amploarea observațiilor formulate, cu sprijinul UNICEF, a continuat procesul de analiză de situație și de restructurare a priorităților, principiilor și obiectivelor, iar în data de 21 aprilie 2015, documentul a fost supus dezbaterii în Consiliul de analiză a problemelor persoanelor cu handicap, organizat de ANPD.

În procesul consultativ s-a subliniat importanța elaborării Planului operațional pentru implementarea *Strategiei*, denumit în continuare *Planul operațional*, concomitent cu definitivarea proiectului de *Strategie*.

Cu sprijinul tehnic și financiar din partea reprezentanței UNICEF în România, s-a constituit un grup de lucru format din experți, care, împreună cu ANPD a prezentat proiectul de *Plan operațional*, care, în data de 3 august 2015, a fost supus dezbaterii în Consiliul de analiză a problemelor persoanelor cu handicap.

I.2. Concepte și terminologie

În sensul prezentei *Strategii*, termenii, expresiile și sintagmele de mai jos au următoarea semnificație:

a) **abilitarea și reabilitarea** reprezintă acele măsuri eficiente și adecvate, personalizate, inclusiv prin punerea la dispoziție a tehnologiilor și dispozitivelor asistive și sprijinul reciproc între persoane cu aceleași probleme, care permit persoanelor cu dizabilități să obțină și să-și mențină maximum de autonomie și să-și dezvolte potențialul fizic, mintal, social, educațional și profesional, în vederea deplinei integrări și participări în toate aspectele vieții. Se promovează sintagma «abilitare și reabilitare»,cu distincția că abilitarea se referă la formarea de abilități prin mecanisme de compensare, în cazul funcțiilor care nu mai pot fi recuperate.Totodată, din perspectiva prezentei *Strategii*, sintagma *abilitare și reabilitare*are aplicabilitate în domeniul sănătății, încadrării în muncă, educației și serviciilor sociale și reprezintă un concept mai larg decât conceptul de reabilitare medicală.

b) **activitatea** este executarea unei sarcini sau acțiuni de către un individ; reprezintă funcționarea la nivel individual.

c) **autonomia** constă, pe de o parte, în capacitatea de autodeterminare a individului, în abilitatea de a lua singur decizii cu privire la propria viață și în capacitatea sa de a duce la îndeplinire aceste decizii, prin inițierea, organizarea, supervizarea și revizuirea acțiunilor proprii fără a fi controlat de forțe externe sau de constrângeri, evaluând opțiunile existente și luând în considerare propriile interese, nevoi și valori, iar pe de altă parte, în percepția pe care o are persoana că dispune atât de abilitatea de a face alegeri cu privire la direcția acțiunilor sale, cât și de libertatea de a duce la îndeplinire aceste alegeri.

d) **barierele** sau **obstacolele** sunt factori din mediul unei persoane care, prin absență sau prezență, limitează funcționarea și creează dizabilitatea. Posibile bariere pot fi mediul fizic inaccesibil, lipsa unor tehnologii și dispozitive asistive, atitudinile negative ale oamenilor față de dizabilitate, precum și serviciile, sistemele și politicile care, fie nu există, fie ridică obstacole în calea implicării persoanelor cu o problemă de sănătate în toate domeniile existenței.

e) **dizabilitatea** este un termen generic pentru deficiențe/afectări, limitări ale activității și restricții în participare. Termenul denotă aspectele negative ale interacțiunii dintre individ, care are o problemă de sănătate, și factorii de mediu și personali în care se regăsește.

f) **educația incluzivă** este procesul permanent de îmbunătățire a instituției școlare, pe dimensiunile de politici, practici și cultură ale respectivei instituții, având ca scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor persoanelor din cadrul unei comunități. Educația incluzivă se referă la școli, centre de învățare și sisteme de educație care sunt deschise tuturor copiilor și fiecăruia în parte. Educația incluzivă înseamnă, de asemenea, un proces de identificare, diminuare și eliminare a barierelor care împiedică învățarea, din școală și din afara școlii, în contexte nonformale și informale de educație.

g) **factorii de mediu** compun mediul fizic, social și atitudinal în care oamenii trăiesc și își duc existența.

h) **facilitatorii** sunt factori din mediul unei persoane care, prin absență sau prezență, au un rol important în funcționarea persoanei. Printre aceștia se numără aspecte cum ar fi: un mediu fizic accesibil, disponibilitatea unor tehnologii și dispozitive asistive, atitudinile pozitive ale oamenilor față de dizabilitate, precum și serviciile, sistemele și politicile al căror scop este creșterea nivelului de implicare, în toate domeniile existenței, a persoanelor. Și absența unui factor poate avea un efect de facilitare, cum ar fi absența atitudinilor negative. Facilitatorii pot împiedica o deficiență/afectare sau o limitare în activitate să devină factori de restricție în participare, deoarece facilitatorii îmbunătățesc modul concret de realizare a acțiunii, în

ciuda problemelor cu care se confruntă persoana în cauză din punct de vedere al capacității de acțiune.

i) **funcționarea** este un termen generic pentru funcțiile organismului, structurile corpului, activități și participare;denotă aspectele pozitive ale interacțiunii dintre individ, care are o problemă de sănătate, și factorii de mediu și personali în care se regăsește.

j) **limitările de activitate** sunt dificultăți cu care se poate confrunta un individ în executarea activităților. Limitarea activității poate fi de scurtă sau lungă durată, ușoară sau gravă, din punct de vedere calitativ sau cantitativ, înregistrată în executarea unei activități, față de modul sau măsura în care se așteaptă executarea acelei activități de către persoane care nu au o problemă de sănătate.

k) **mobilitatea personală** presupune libertatea de mișcare a persoanei cu dizabilități, în modul și momentul ales de aceasta; include facilitarea accesului la mijloace, dispozitive de mobilitate, tehnologii și dispozitive de asistare și alte forme active de asistență și de intermediere, de calitate și la un cost accesibil.

l) **participarea** este implicarea unei persoane într-o situație de viață; reprezintă funcționarea la nivel social.

m) **restricțiile în participare** reprezintă probleme cu care se poate confrunta un individ în implicarea sa în situații existențiale. Prezența unei restricții în participare este determinată prin compararea participării unui anume individ cu ceea ce se așteaptă, în cultura sau societatea respectivă, de la un individ care nu are o dizabilitate.

n) **sistemul de cotă** reprezintă procentul obligatoriu, stabilit prin legea specială, al persoanelor cu dizabilități angajate raportat la numărul total de angajați din cadrul unei structuri publice sau private; nerespectarea cotei atrage sancțiuni asupra angajatorilor.

o) **tehnologii de acces** se referă la echipamentele hardware și aplicațiile software cu ajutorul cărora o persoană cu deficiențe/afectări poate utiliza tehnologia informațională cu tot ceea ce ține de aceasta. Cele mai cunoscute echipamente aferente tehnologiilor de acces sunt: afișajul Braille, sintetizatorul de voce hardware, imprimanta Braille, optaconul, magnificatorul sau lupa, dispozitivele de recunoaștere a textului și citire a acestuia cu voce sintetizată.

p) **tehnologii și dispozitive asistive** reprezintă orice articol, echipament sau produs care este utilizat în scopul de a crește, menține sau îmbunătăți capacitățile funcționale ale persoanelor cu dizabilități. Termenul este echivalent cu alți termeni din legislație sau din literatura de specialitate, precum: dispozitive sau mijloace ajutătoare, dispozitive de mobilitate, tehnologii de asistare, mecanisme de compensare și alții.

q) **viața independentă** presupune autonomie, dreptul la alegere, dreptul de a lua decizii cu privire la propria viață și la relația cu ceilalți.

În folosirea termenilor sau în procesul de introducere sau definire a unor termeni noi, se va urmări eliminarea tendințelor discriminatorii sau a celor care induc riscul de stigmatizare prin conotațiile negative, categoriale sau depersonalizatoare, discriminare multiplă, intervenție timpurie, servicii de sprijin.

CAPITOLUL II - INFORMAȚII GENERALE RELEVANTE

II.1. Descrierea situației actuale

La 30 iunie 2015, numărul total de persoane cu dizabilități[2] din Româniaera de 752.931 persoane.Dintre acestea, 97,7 % (735.364 persoane) se află în îngrijirea familiilor și/sau trăiesc independent și 2,3 % (17.567 persoane) sunt asistate în instituțiile publice rezidențiale de asistență socială pentru persoanele adulte cu dizabilități coordonate de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice prin Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități.

La 30 iunie 2015, rata persoanelor cu dizabilități,calculată la populația României[3],era de 3,38%.

Regiunile Sud-Vest Oltenia și regiunea București-Ilfov înregistrează cea mai mare, respectiv, cea mai mică rată de persoane cu dizabilități.

Conform Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, republicată, cu modificările și completările ulterioare, tipurile de handicap sunt: fizic, vizual, auditiv, surdocecitate, somatic, mintal, psihic, HIV/SIDA, asociat, boli rare, iar gradele de handicap sunt: grav, accentuat, mediu și ușor.

La aceeași dată, la nivelul întregii țări, se înregistraun număr de 174.386 persoane cu handicap fizic, din care 4.931 copii, 148.318 persoane cu handicap somatic, din care 12.149 copii, 23.415 persoane cu handicap auditiv, din care 1.654 copii, 103.214 persoane cu handicap vizual, din care 2.978 copii, 121.518 persoane cu handicap mintal, din care 11.230 copii, 89.245 persoane cu handicap psihic, din care 10.731 copii, 81.923 persoane cu handicap asociat, din care 15.339 copii, 6.778 persoane cu HIV/SIDA, din care 181 copii, 4.018 persoane cu boli rare din care 1.032 copii și 116 persoane cu surdocecitate, din care 24 copii.

Femeile reprezintă 53,34% din totalul persoanelor cu dizabilități.

52% din totalul persoanelor cu dizabilități trăiesc în mediul urban, iar 48% în mediul rural.Din numărul total al persoanelor cu handicap, cele cu handicap grav reprezintă 35,64%, cele cuhandicap accentuat 52,68%iar cele cu handicap mediu și ușor 11,68%.

La 30 iunie 2015, numărul instituțiilor publice de asistență socială pentru persoanele adulte cu dizabilități era de 418, dintre care: 362 rezidențiale și 56 nerezidențiale (de zi).

O treime din instituțiile rezidențiale sunt centre de îngrijire și asistență, având 6.445 de beneficiari, respectiv 36,69% din numărul total de 17.567 persoane aflate în instituțiile rezidențiale.

Un număr semnificativ de beneficiari există și în cele 62 de centre de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică, respectiv 5.938 persoane.

În ceea ce privește copiii cu dizabilități aflați în evidențele Serviciilor de Evaluare Complexă ale DGASPC județene, respectiv ale sectoarelor municipiului București, la data de 31.12.2014, potrivit datelor centralizate de ANPDCA, aceștia erau în număr de 70.493, dintre care: 35.545 copii încadrați în grad de handicap grav, 14.267 copii încadrați în grad de handicap accentuat și 19.128 copii încadrați în grad de handicap mediu.

În ceea ce privește copiii cu dizabilități pe grupe de vârstă, potrivit aceleiași surse, la data de 31.12.2014, aceștia erau distribuiți astfel: 9.866 în grupa de vîrstă 0-2 ani, 15.590 în grupa de vârstă 3-6 ani, 29.324 în grupa de vârstă 7-13 ani, 15.713 în grupa de vârstă 14-17 ani.

---

[2]Toate datele statistice prezentate în acest capitol au ca sursă direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului județene, respectiv ale sectoarelor municipiului București și sunt interpretate de către Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități, cu excepția celor care au precizată o altă sursă.

[3]Institutul Național de Statistică - „Populația României pe localități”.

Date despre beneficiarii serviciilor de sănătate, educație, ocupare, reprezentare juridică, alte drepturi dezagregate pe criteriul dizabilității nu sunt publicate la nivel național cu o frecvență care să sprijine definirea politicilor sectoriale în domeniile menționate. *Strategia* își propune să sprijine procesul de dezvoltare a instrumentelor și a capacității administrative și instituționale de culegere a acestor date operaționale și statistice.

II.2. Grup țintă

Persoanele cu dizabilități includ acele persoane care au deficiențe fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale de durată, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere, pot îngrădi participarea deplină și efectivă a persoanelor în societate, în condiții de egalitate cu ceilalți. Ele constituie beneficiarii direcți ai prezentei *Strategii*.

Beneficiarii indirecți sunt familiile sau membrii familiilor care au în îngrijire persoane cu dizabilități, reprezentanții legali, specialiștii și membrii comunității. De asemenea, crearea condițiilor care asigură participarea deplină a persoanelor cu dizabilități este indirect în beneficiul tuturor membrilor societății.

CAPITOLUL III – PRIORITĂȚI, POLITICI ȘI CADRU JURIDIC EXISTENTE

III.1. Prioritățile Programului de Guvernare

Strategia se raliază cerințelor Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene[4] și Cartei sociale europene revizuite[5], afirmând astfel o abordare a politicilor publice din perspectiva drepturilor omului.

De asemenea, *Strategia* își propune să îndeplinească, în România, obiectivele prioritare fixate de Strategia Europeană 2010-2020 ,,Un angajament reînnoit pentru o Europă fără bariere[6].

Prioritățile stabilite prin Acordul de Parteneriat 2014 - 2020 în domeniul protecției și promovării drepturilor persoanelor cu dizabilități au constituit totodată repere importante în elaborarea acestei *Strategii*.

III.2. Politici și cadru juridic existente

---

[4] Uniunea Europeană - (2000/C 364/01), Jurnalul Comunităților Europene, 18.12.2000, inlocuita de Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (2012/C 326/02), prin Tratatul de la Lisabona la data de 26.10.2012.

[5] Ratificată prin Legea nr. 74/1999 pentru ratificarea Cartei sociale europene revizuite, adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996, publicată în Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 193 din 4 mai 1999.

[6] Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Social și Economic European și Comitetul Regiunilor, Strategia Europeană în domeniul Dizabilității 2010-2020, un angajament reînnoit pentru o Europă fără bariere, COM(2010) 636 final, Bruxelles, adoptata la 15 mai 2010.

Cadrul general al protecției și promovării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în vederea asigurării exercitării depline și în condiții de egalitate a acestora de către toate persoanele cu dizabilități are la bază tratate și convenții internaționale, directive și recomandări europene, acte normative naționale, dintre acestea, cele mai importante fiind:

a) Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene 2007/C 303/01[7];

b) Comunicarea COM(2010) 636 final „Strategia europeană 2010 - 2020 pentru persoanele cu handicap: un angajament reînnoit pentru o Europă fără bariere”, Bruxelles, 15 noiembrie 2010;

c) Regulile Standard privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu handicap, adoptate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin Rezoluția 48/96;

d) Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății, 2001 și Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății, versiunea pentru copii și tineri, OMS, 2007;

e) Carta socială europeană revizuită, adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996, ratificată de România prin Legea nr. 74/1999;

f) Directiva Consiliului 2000/78/EC de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, 27 noiembrie 2000, transpusă prin Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată în anul 2014;

g) Directiva Consiliului 2000/43/CE privind aplicarea principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de origine rasială sau etnică, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE) nr. L180 din 19 iulie 2000;

h) Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene;

i) Recomandarea Rec(2006)5 a Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei – Planul de Acțiune pentru promovarea drepturilor și a deplinei participări a persoanelor cu handicap în societate: îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu handicap în Europa, 2006 – 2015;

j) Recomandarea Rec(2011)14 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind participarea persoanelor cu dizabilități la viața politică și publică;

k) Directiva COM (2014) 638 final privind încheierea Tratatului de la Marrakesh pentru facilitarea accesului la operele publicate al persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate;

l) Rezoluția Consiliului Uniunii Europene nr. 2003/C175/01 referitoare la promovarea angajării în muncă și integrarea socială a persoanelor cu handicap, 15 iulie 2003;

m) Rezoluția Consiliului Uniunii Europene nr. 2003/C134/04 referitoare la accesibilitatea infrastructurii așezămintelor culturale și la activitățile culturale pentru persoanele cu handicap, 5 mai 2003;

n) Rezoluția Consiliului European nr. 2003/C39/03 referitoare la ,,eAccesibilitatea-în vederea îmbunătățirii accesului persoanelor cu handicap în societatea bazată pe cunoaștere;

o) Legea nr. 448/2006 republicată, cu modificările și completările ulterioare

p) Legea nr. 221/2010 pentru ratificarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată la New York de Adunarea Generală a Organizației

[7] Articolul 26 recunoaște ca drept fundamental “dreptul persoanelor cu handicap de a beneficia de măsuri care să le asigure autonomia, integrarea socială și profesională, precum și participarea la viața comunității”.

Națiunilor Unite la 13 decembrie 2006, deschisă spre semnare la 30 martie 2007 și semnată de România la 26 septembrie 2007.

Din perspectiva documentelor mai sus menționate, statul are obligația de a respecta și sprijini diversitatea umană prin crearea condițiilor care permit participarea deplină și activă a tuturor persoanelor, inclusiv a persoanelor cu dizabilități.

CAPITOLUL IV - DEFINIREA PROBLEMEI

Convenția recunoaște explicit dizabilitatea ca pe o problemă a drepturilor omului și, de asemenea,faptul că "este un concept în evoluție și că acesta rezultă din interacțiunea dintre persoanele cu deficiențe și barierele de atitudine și de mediu care împiedică participarea lor deplină și efectivă în societate în condiții de egalitate cu ceilalți". Acele condiții sociale, economice, juridice, politice și de mediu care acționează ca bariere în exercitarea deplină a drepturilor persoanelor cu dizabilități trebuie să fie identificate și eliminate pentru ca persoana cu dizabilități să-și poată îndeplini rolurile în societate, la fel ca toți ceilalți.

Persoanele cu dizabilități trebuie să fie informate, consultate și să beneficieze de oportunități de participare activă și de măsuri adecvate pentru exercitarea sau revendicarea drepturilor lor. În acest sens, actorii sociali, economici și politici implicați în promovarea, protecția și asigurarea exercitării drepturilor persoanelor cu dizabilități trebuie să lucreze în parteneriat și să prevină apariția de noi bariere în toate aspectele vieții, astfel încât să se asigure valorificarea cât mai eficientă a resurselor existente.

În România, înțelegerea conceptelor, definirea și abordarea problematicii au trecut prin mai multe etape. Termenul utilizat în legislația națională sau în traducerea documentelor internaționale a fost constant cel de "handicap" iar argumentația s-a bazat pe existența unui articol distinct în Constituția României. Totuși, *Convenția* a fost ratificată folosind termenul de «dizabilitate », dezvoltarea și generalizarea conceptului și a abordării implicite începând cu prezenta *Strategie*.

În momentul de față, cei doi termeni, „handicap" și „dizabilitate", sunt utilizați cu accepțiuni similare. În etapa următoare, având ca referință în mod deosebit articolul 1 din *Convenție*, vor fi clarificate elementele care determină starea de dizabilitate în interacțiunea dintre persoana cu deficiență/afectare și barierele de atitudine și de mediu, astfel încât intervenția să corespundă nevoii corect și real identificate, să fie centrată pe respectarea drepturilor omului și să fie eficace.

CAPITOLUL V – OBIECTIVE

V.1. Viziunea

Exercitarea deplină și efectivă de către persoanele cu dizabilități a drepturilor și libertăților fundamentale pe care le garantează Constituția României și tratatele internaționale la care România este parte.

V.2. Scopul

Prezenta *Strategie* are ca scop promovarea, protejarea și asigurarea exercitării depline și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități, precum și promovarea respectului pentru demnitatea lor intrinsecă.

Strategia își propune să devină un cadru unificator al tuturor direcțiilor de acțiune abordate în domeniul dizabilității, inclusiv prin implementarea programelor operaționale subsecventeAcordului de parteneriat 2014-2020.

V.3. Obiectivele generale

Obiectivele generale ale *Strategiei* sunt următoarele:

1. Promovarea accesibilității în toate domeniile vieții pentru asigurarea exercitării de către persoanele cu dizabilități a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.
2. Asigurarea participării depline a persoanelor cu dizabilitățiîn toate domeniile vieții.
3. Eliminarea discriminării și asigurarea egalității pentru persoanele cu dizabilități.
4. Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la un mediu de lucru deschis, incluziv și accesibil, atât în sectorul public cât și în cel privat, concomitent cu asigurarea accesului lor efectiv la servicii de sprijin pentru creșterea ocupării pe piața muncii.
5. Promovarea educației și formării profesionale favorabile incluziunii la toate nivelurile și a învățării de-a lungul vieții pentru persoanele cu dizabilități.
6. Promovarea și protecția dreptului persoanelor cu dizabilități la condiții de trai decente pentru îmbunătățirea continuă a calității vieții lor.
7. Asigurarea accesului echitabil al persoanelor cu dizabilități la servicii și facilități de sănătate, de calitate, care acordă atenție problemelor specifice de gen, la un cost rezonabil și cât mai aproape posibil de comunitățile în care acestea trăiesc.
8. Fundamentarea de politici pentru persoanele cu dizabilități pe baza informațiilor și datelor statistice și de cercetare colectate din toate domeniile de activitate.

Obiectivele specifice fiecărui domeniu se regăsesc în capitolele corespunzătoare.

CAPITOLUL VI – PRINCIPII GENERALE

Prezenta *Strategie* se fundamentează pe următoarele principii:

1. **Respectarea demnității inalienabile, a autonomiei individuale, inclusiv a libertății de a face propriile alegeri, și a independenței persoanelor** se referă la valoarea pe care fiecare persoană, indiferent de deficiența/afectarea ei, o poate aduce în cadrul societății. Perspectiva persoanelor cu dizabilități trebuie inclusă în experiența globală de viață. Principiul stă la baza procesului de identificare și eliminare a barierelor pentru a permite persoanelor cu limitări de activitate sau restricții de participare să-și exercite, conform consimțământului liber și informat, drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

2. **Nediscriminarea.** Aplicarea acestui principiu presupune luarea de măsuri pentru prevenirea, identificarea și sancționarea oricărei forme de discriminare, inclusiv a discriminării multiple la care pot fi supuși copiii, fetele și femeile sau persoanele vârstnice. Principiul conduce la necesitatea adoptării unor măsuri specifice care sunt necesare pentru a accelera sau a obține egalitatea *de facto* a persoanelor cu dizabilități.

3. **Participarea și integrarea deplină și efectivă în societate** a persoanelor cu dizabilități este condiționată de existența unui cadru social, economic, juridic, politic, cultural și de mediu care acționează ca factor facilitator și contribuie la exercitarea deplină a drepturilor. Participarea deplină și efectivă în societate presupune atât identificarea și eliminarea restricțiilor, cât și adoptarea unor măsuri active și eficiente pentru garantarea exercitării depline a drepturilor fundamentale. Participarea se referă, de asemenea, și la luarea de măsuri eficiente în scopul schimbării de atitudini și comportamente care pot duce la stigmatizare, marginalizare sau excludere a persoanelor cu diverse deficiențe/afectări. Persoanele cu dizabilități trebuie să fie informate, să aibă oportunități de participare activă și măsuri adecvate pentru revendicarea drepturilor lor. Principiul privind participarea și integrarea deplină și efectivă în societate este legat de conceptele: “design universal” și “ adaptare rezonabilă”.

4. **Respectul pentru diversitate și acceptarea persoanelor cu dizabilități ca parte a diversității umaneși a umanității** presupune recunoașterea dizabilității ca dimensiune universală, inevitabilă, a diversității umane. Acest principiu implică, de asemenea, recunoașterea contribuțiilor valoroase, existente și de perspectivă, aduse de persoanele cu dizabilități la bunăstarea generală și a diversității comunităților din care fac parte. Persoanele cu dizabilități sunt titulare de drepturi. Societatea are obligația de a crea condițiile care să permită atât cunoașterea cât și recunoașterea nevoilor lor specifice pentru a le asigura participarea deplină și activă, fără discriminare.

5. **Egalitatea de șanse** este rezultatul procesului de egalizare a șanselor prin care diferitele structuri din societate și de mediu, de exemplu: infrastructura, serviciile, informarea, au devenit disponibile inclusiv persoanelor cu dizabilități. Principiul implică recunoașterea persoanelor cu dizabilități ca participanți cu drepturi egale în cadrul societății.

6. **Accesibilitatea** este rezultatul procesului care presupune luarea în considerare, încă din faza de proiectare, în toate politicile, programele, serviciile, produsele și resursele din comunitate destinate persoanelor cu dizabilități, a aspectelor referitoare la cost, disponibilitate, adaptare, proximitate, pentru a preîntâmpina crearea de noi bariere precum și identificarea și eliminarea barierelor existente care limitează accesul persoanelor cu dizabilități la toate domeniile vieții.

7. **Egalitatea între bărbați și femei** se referă la necesitatea de a respecta și integra egalitatea de gen, în special pentru fetele și femeile cu dizabilități supuse discriminării multiple, în toate politicile și măsurile ce susțin deplina exercitare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, de către toate persoanele cu dizabilități.

8. **Respectul pentru capacitățile de dezvoltare a copiilor cu dizabilitățiși pentru dreptul copiilor cu dizabilități de a-și păstra identitatea** promovează încrederea în potențialul de dezvoltare și în autonomia copilului, concomitent cu identificarea și acoperirea diferitelor nevoi specifice care, progresiv, pot apărea la un moment în evoluția sa. Pe tot parcursul evoluției lor, copiii cu dizabilități trebuie consultați și implicați în mod activ în procesele de luare a deciziilor referitoare la problemele privind persoanele cu dizabilități.

9. **Consultarea și implicarea persoanelor cu dizabilități, a reprezentanților și a organizațiilor lor**, în acord cu principiul "Nimic pentru noi, fără noi!" în procesele de

luare a deciziilor, în elaborarea de politici, programe, acțiuni și măsuri, presupune recunoașterea contribuțiilor persoanelor cu dizabilități la bunăstarea generală. Promovarea exercitării depline a drepturilor omului și a libertăților fundamentale de către persoanele cu dizabilități și deplina participare a acestora la viața comunităților din care fac parte vor avea ca rezultat dezvoltarea semnificativă a societății în plan uman, social și economic, precum și eradicarea sărăciei. Respectarea acestui principiu asigură implicarea și participarea persoanelor cu dizabilități și a organizațiilor care le reprezintă în procesul de monitorizare a implementării *Convenției*.

CAPITOLUL VII – DIRECȚII DE ACȚIUNE

Prezenta *Strategie* se focalizează pe opt principale direcții de acțiune vizând implementarea *Convenției* în România. Acestea sunt: accesibilitate, participare, egalitate, ocuparea forței de muncă, educație și formare profesională, protecție socială, sănătate și statistici și colectarea datelor.

În cadrul fiecărei direcții de acțiune se regăsesc: analiza situației actuale, obiectivul generalși obiectivele specifice. În *Planul operațional* (Anexa 2), obiectivele specifice sunt detaliate în măsuri, rezultatele așteptate fiind măsurate în indicatorii de rezultat. Termenele de realizare a măsurilor, responsabilii[8] pentru implementarea măsurilor și resursele financiare necesare sunt stabilite pentru fiecare măsură în *Planul operațional*.

VII.1.Accesibilitate

Analiza situației actuale

Încă din preambulul *Convenției*se subliniază importanța accesibilității domeniului politic, economic, social, cultural, civil sau al altor domenii ale vieții, pentru a da posibilitatea persoanelor cu dizabilități să se bucure pe deplin de toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Accesibilitatea este unul dintre cele opt principii generale care stau la baza *Convenției*, fiind strâns legată de conceptele de ”design universal” și de ”adaptare rezonabilă”. Aplicarea principiilor designului universal previne apariția de noi bariere încă din faza de proiectare a produselor, mediului, programelor și serviciilor astfel încât acestea pot fi utilizate de toate persoanele cu dizabilități, pe cât este posibil fără să fie nevoie de adaptare ulterioară și fără a exclude dispozitivele de asistare, atunci când este necesar. La fel de important este și conceptul de ”adaptare rezonabilă”, promovat de *Convenție* pentru a identifica și elimina barierele existente.

Accesibilitatea reprezintă, în egală măsură, o obligație generală și un domeniu specific de intervenție privind mediul fizic, transportul public, informația și mijloacele de comunicare, inclusiv tehnologiile și sistemele informatice și de comunicații, precum și alte facilități și servicii deschise sau furnizate publicului, în zone urbane sau rurale.

---

[8]Prima instituție menționată este cea responsabilă de implementarea măsurii, iar următoarele contribuie ca parteneri.

La nivel național, există o serie de politici și reglementări care susțin, în general, accesibilitatea și protecția împotriva discriminării pe criterii de dizabilitate. Totuși, nevoile persoanelor cu dizabilități sunt diferite și necesită o atenție suplimentară din partea factorilor de decizie politică și de reglementare, în special cu privire la asigurarea tuturor condițiilor necesare pentru a da acestora posibilitatea de a se bucura pe deplin de toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Provocările cu care se confruntă persoanele cu dizabilități în viața de zi cu zi țin de mai multe aspecte pe care prezenta *Strategie* le abordează în domeniile următoare, precum:

Acces limitat la mediul fizic - clădiri civile și spațiu urban:

a) Majoritatea blocurilor de locuințe și a clădirilor de utilitate publică rămâne inaccesibilă persoanelor cu dizabilități datorită lipsei rampelor, a ușilor de acces și a grupurilor sanitare dimensionate adecvat; spațiul urban este adesea inadecvat proiectat și/sau echipat limitând accesul;

b) Nu există un angajament ferm al autorităților locale și centrale pentru asigurarea accesului la mediul fizic într-o perioadă de timp determinată;

c) Acțiunile de conștientizare privind importanța identificării și eliminării barierelor pe care le întâmpină persoanele cu dizabilități în exercitarea drepturilor lor sunt extrem de reduse.

Acces limitat la sistemul de transport public-mijloace de transport și infrastructură tehnico-edilitară aferentă:

a) Serviciile de transport public local, interjudețean și național au un grad scăzut de accesibilitate, cel mai puțin accesibil fiind transportul feroviar iar cel mai accesibil fiind transportul aerian, ca urmare a implementării reglementărilor și standardelor comune aflate în vigoare în toate statele membre UE.

b) Nevoile persoanelor cu dizabilități nu sunt cunoscute de operatorii de transport iar mijloacele de transport și serviciile prestate de operatorii din domeniu sunt aproape lipsite de accesibilitate cu excepția unui segment din transportul aerian;

c) Nu există un dialog consistent între factorii decizionali, operatori și persoanele cu dizabilități și organizațiile acestora, pentru asigurarea unui transport accesibil, precum și lipsa planurilor- cadru de accesiblitate la nivel de municipiu sau oraș.

Acces limitat la informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologii și sisteme informatice și de comunicații:

a) Accesul la tehnologia de acces și la tehnologiile și dispozitivele asistive , chiar dacă acestea au caracteristicile necesare pentru a permite persoanelor cu dizabilități o utilizare eficientă, este limitat de bariere privind costurile sau de lipsa serviciilor de instruire a utilizatorilor;

b) Ghidul privind realizarea paginilor WEB pentru administrația publică centrală și locală din România, elaborat încă din 2008, nu a condus la asigurarea accesului la serviciile electronice de utilitate publică;

c) Conținutul programelor de televiziune, de internet sau a altor mijloace electronice nu este disponibil în formate accesibile decât sporadic;

d) Persoanele cu dizabilități nu au acces la un sistem coerent de informații privind bunurile, serviciile, echipamentele pentru tehnologia de acces și nici nu sunt încurajate să le utilizeze;

e) Nu există un sistem de colectare a informațiilor pentru cunoașterea nevoilor pieței, în mod deosebit pentru furnizarea de tehnologii de acces adaptate nevoilor specifice dizabilității;

f) Interesele utilizatorilor de comunicații din România sunt protejate de Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații dar „accesibilitatea” nu se regăsește în mandatul acestei instituții.

Ca probleme comune în domeniile denumite mai sus, putem enumera:

a) Conceptele „accesibilitate”, „design universal” și „adaptare rezonabilă” nu sunt luate în considerare în planurile și strategiile de dezvoltare specifice fiecărui domeniu ; consultarea persoanelor cu dizabilități nu constituie un mod de lucru pentru elaborarea politicilor publice în domeniu;

b) Programele de formare inițială și continuă nu conțin module obligatorii privind accesibilitatea și alte concepte de bază din perspectiva respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru persoanele cu dizabilități;

c) Organizațiile profesionale nu promovează conceptele de bază; nu există dialog între aceste organizații și persoanele cu dizabilități sau organizațiile care le reprezintă;

d) Cercetarea privind proiectarea și realizarea mediului fizic, a transportului public, a informației și mijloacelor de comunicare, a tehnologiilor și sistemelor informatice și de comunicații accesibile pe baza principiilor designului universal și adaptării rezonabile este aproape inexistentă;

e) La nivelul întregii societăți nu se conștientizează faptul că asigurarea accesibilității va fi în beneficiul tuturor membrilor societății, printre care persoanele cu limitări temporare sau ocazionale de mobilitate.

Aceste probleme sunt tratate cu prioritate de prezenta *Strategie* întrucât de rezolvarea acestora depinde accesul persoanelor cu dizabilități la educație, sănătate, viață culturală, activități recreative, timp liber și sport. Celelalte aspecte specifice legate de accesibilitatea serviciilor de educație, sănătate, culturale și altele vor fi abordate prin intermediul Planului național de accesibilitate.

În concluzie, deși au fost înregistrate progrese, analiza situației actuale în ceea ce privește accesibilitatea determină măsuri concertate și eficiente în vederea creșterii participării persoanelor cu dizabilități la viața societății.

Obiectiv general

Promovarea accesibilității în toate domeniile vieții pentru asigurarea exercitării de către persoanele cu dizabilități a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Obiective specifice

OS.1 - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic - clădiri civile și spațiul urban și rural.

OS. 2 - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la sistemul de transport public –mijloace de transport și infrastructură tehnico-edilitară aferentă.

OS.3 - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologii și sisteme informatice și de comunicații.

OS.4 - Coordonarea și monitorizarea la nivel național a procesului de promovare și implementare a accesibilității în toate domeniile vieții, în concordanță cu principiile „designului universal”.

VII.2. Participare

Analiza situației actuale

Participarea persoanelor cu dizabilități la viața publică este strâns legată de autonomia acestora, care, la rândul său, trebuie analizată în legătură cu: capacitatea juridică, mobilitatea personală și dreptul de a trăi independent.

Capacitatea juridică este în mod special importantă deoarece afectează toate domeniile vieții: alegerea domiciliului, alegerea partenerului de viață și încheierea căsătoriei, semnarea contractului individual de muncă, gestionarea banilor și proprietății, administrarea tratamentului medical sau internarea în spital, exprimarea votului. Persoanele cu deficiențe mentale, lipsite de capacitate de exercițiu, sunt private de dreptul de a lua decizii care privesc viața lor personală, în cazul lor aplicându-se substituirea luării deciziilor de către tutorii lor, în procesul aplicării căreia s-a ajuns, de multe ori, la neglijarea voinței acestor persoane și chiar la abuzuri.

Cât privește accesul deplin al persoanelor cu dizabilități la actul de justiție, acesta este limitat din cauza accesibilizării reduse a instituțiilor și sălilor de judecată, a lipsei tehnologiilor de acces sau a tehnologiilor și dispozitivelor asistive și a serviciilor de sprijin.

Nu sunt identificate măsuri de adaptare rezonabilă în justiție. Limitarea exercitării capacității juridice prin punerea sub interdicție este un proces ce implică multă birocrație și pe parcursul căruia nu se cunoaște modul în care se respectă drepturile, voința și preferințele persoanei, nu există informații despre adaptarea măsurilor la situația persoanei și, mai ales, despre revizuirea periodică a acestor măsuri.

Sprijinul pe care persoanele cu dizabilități îl primesc pentru exercitarea capacităților juridice este limitat. Din punct de vedere al serviciilor directe, nu sunt identificate și reglementate încă măsuri de protecție proporționale cu gradul în care acestea ar putea afecta drepturile și interesele persoanelor.

La fel ca toți cetățenii, persoanele cu dizabilități au posibilitatea de a solicita sprijin din partea instituției Avocatul Poporului în respectarea drepturilor lor în relația cu instituțiile autorităților publice centrale și locale.

Dreptul la **viață independentă și integrare în comunitate** este reglementat încă din Constituție. Aceasta statuează dreptul persoanei fizice de a dispune de ea însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri. Potrivit actelor normative referitoare la evidență, domiciliu, reședință și acte de identitate, cetățenii români au dreptul să-și stabilească sau să-și schimbe, în mod liber, domiciliul ori reședința.

Susținerea dezinstituționalizării persoanelor cu dizabilțăiconcomitent cu dezvoltarea măsurilor de prevenire a instituționalizării și de susținere a traiului în comunitate reprezintă o prioritate pentru România. Atât prin finanțare de la bugetul de stat, cât și prin atragerea de fonduri europene, se va extinde infrastructura pentru servicii sociale dezvoltate în comunitate, corespunzătoare nevoilor persoanelor cu dizabilități, în scopul de a le îmbunătăți abilitățile și capacitatea de a fi participanți activi pe piața forței de muncă și la viața socială. Prin urmare, pentru perioada de programare 2014-2020, România își ia angajamentul să asigure tranziția de la un sistem bazat pe îngrijiri de tip rezidențial la unul bazat pe servicii alternative comunitare, care, în prezent, sunt insuficient dezvoltate.

Mobilitatea personală, așa cum este tratată în *Convenție*, reprezintă în egală măsură o obligație generală a statelor părți și un domeniu specific de intervenție.

Legislația națională actuală nu definește și, implicit, nu tratează asigurarea mobilității personale prin măsurile necesare astfel că, pentru prima dată, conceptul este tratat, inclusiv cu măsurile aferente, în prezenta *Strategie*. Totuși, Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare și legislația din domeniul sănătății prevăd dreptul persoanelor cu dizabilități de a beneficia de dispozitive medicale gratuite.

În prezent, formarea abilităților de utilizare a unui echipament care asigură mobilitatea este asigurată în special de organizații neguvernamentale. Nevoile foarte diverse ale persoanelor cu dizabilități nu sunt suficient de bine cunoscute de profesioniști, la fel nici domeniul privind asigurarea mobilității personale. Obligația informării și/sau a instruirii persoanelor cu dizabilități cu privire la tehnicile asistive nu este susținută prin decontarea dinFondul național unic de asigurări sociale de sănătate și nu este asigurată într-un cadru coerent.

În domeniul libertății de exprimare și opinie și al accesului la informație, Constituția garantează libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, și, de asemenea, dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.

Informația în format accesibil este rar disponibilă. În anul 2010, a fost desființat singurul institut de cercetare din domeniul dizabilității,Institutul Național pentru Prevenirea și Combaterea Excluziunii Sociale a Persoanelor cu Handicap,iar cercetarea privind tehnologiile și dispozitivele asistive sau formele alternative de exprimare și informare este aproape inexistentă.

Legea nr. 448/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, garantează accesul fără limitări sau restricții la mediul fizic, informațional și comunicațional, definind tehnologia asistivă și de acces ca fiind tehnologia care asigură accesul cu șanse egale al persoanelor cu dizabilități la mediul fizic, informațional și comunicațional.

În ceea ce privește domeniul comunicațiilor electronice, comunicațiilor audiovizuale și al serviciilor poștale, Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) are drept rol punerea în aplicare a politicilor naționale, inclusiv prin reglementarea pieței și reglementarea tehnică în aceste domenii.

Un alt element ce poate fi amintit cu referire la problematica utilizatorilor finali cu dizabilități privește procedura de consultare publică pe care ANCOM o parcurge atunci când intenționează să adopte măsuri cu impact semnificativ pe piață. Astfel, în cadrul acestei proceduri, ANCOM consultă în mod activ utilizatorii cu dizabilități și asociațiile ce reprezintă interesele acestora.

Dreptul la viață personală este garantat de Constituția României care afirmă faptul că “autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată, domiciliul și reședința sunt inviolabile (...). Nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul ori în reședința unei persoane fără învoirea acesteia, cu excepțiile prevăzute de lege”.

Este garantat secretul corespondenței, al convorbirilor telefonice și al celorlalte mijloace legale de comunicare. Codul Civil interzice utilizarea, în orice mod, a corespondenței, manuscriselor sau a altor documente personale, precum și a informațiilor din viața privată a unei persoane, fără acordul acesteia ori fără respectarea anumitor limite prevăzute de lege, iar Codul Penal sancționează violarea de domiciliu și a secretului corespondenței.

Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările

ulterioare, are ca scop garantarea și protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice, în special a dreptului la viață intimă, familială și privată, cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal.

Orice prelucrare a datelor cu caracter personal, prin mijloace automate sau neautomate, se poate face numai în cazurile și condițiile prevăzute de lege.

Legea reglementează respectarea dreptului la viața privată, nicio persoană neputând fi supusă vreunor imixtiuni în viața intimă, personală sau de familie, nici la domiciliul, reședința sau în corespondența sa, fără consimțământul său.

Legea cu privire la actele de stare civilă reglementează utilizarea interpretului de limbaj mimico-gestual la încheierea căsătoriei în cazul în care unul sau ambii viitori soți sunt surdomuți.

Pentru a-și dezvolta pe deplin potențialul fizic, mintal, social, și profesional și a realiza o deplină integrare și participare în toate aspectele vieții, persoana cu dizabilități trebuie să beneficieze de servicii și programe de **abilitare și reabilitare** complexe, adaptate nevoilor, pentru care, de asemenea, este necesară formarea inițială și continuă pentru personalul acestora.

În ceea ce privește participarea la viața politică și publică, Constituția României garantează egalitatea în drepturi a tuturor cetățenilor români, fără privilegii și discriminări. Constituția și Legea nr. 14/2003 a partidelor politice, republicată , asigură un cadru legal nediscriminatoriu pentru toți cetățenii și permite participarea activă a persoanelor cu dizabilități la activitățile și administrarea partidelor politice.

Restricțiile referitoare la participarea persoanelor cu dizabilități în procesul electoral provin din proceduri și practici neconforme precum și din lipsa accesibilizării.

Participarea la viața culturală, activități recreative, timp liber și sport este garantată de *Constituție,* alături de libertatea persoanei de a-și dezvolta spiritualitatea și de a accede la valorile culturii naționale și universale. Statul trebuie să asigure păstrarea identității spirituale, sprijinirea culturii naționale, stimularea artelor, protejarea și conservarea moștenirii culturale, dezvoltarea creativității contemporane, promovarea valorilor culturale și artistice ale României în lume.

Legea specială obligă autoritățile competente ale administrației publice să faciliteze accesul persoanelor cu dizabilitățila valorile culturii, la obiectivele de patrimoniu, turistice, sportive și de petrecere a timpului liber.

Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000 cu modificările și completările ulterioare obligă autoritățile administrației publice să asigure condiții pentru practicarea educației fizice și sportului de către persoane cu handicap fizic, senzorial, psihic si mixt, în scopul dezvoltării personalității lor și integrării în societate, precum și mijloacele care să permită sportivilor cu handicap participarea la competiții naționale și internaționale destinate lor. În România există în prezent un număr de 26 de structuri sportive, membre ale Comitetului Național Paralimpic.

În general, participarea persoanelor cu dizabilități este în multe cazuri limitată sau chiar inexistentă, nu din cauza deficienței sau afectării, ci din cauza barierelor de mediu, comunicare, de atitudine.

Obiectiv general

Asigurarea participării depline a persoanelor cu dizabilități în toate domeniile vieții.

Obiective specifice

OS.1 - Promovarea participării efective și depline a persoanelor cu dizabilități la procesele de luare a deciziilor publice.

OS.2 - Asigurarea de sprijin pentru exercitarea de către persoanele cu dizabilități a capacității juridice.

OS.3 - Asigurarea de sprijin pentru accesul efectiv al persoanelor cu dizabilități la actul de justiție.

OS.4 - Asigurarea de sprijin pentru exercitarea de către persoanele cu dizabilități a dreptului la vot.

OS.5 - Îmbunătățirea cadrului de furnizare a informațiilor destinate publicului larg în formate accesibile și cu tehnologii adecvate diverselor tipuri de handicap.

OS.6 - Asigurarea de sprijin și asistență adecvată pentru exercitarea deplină și efectivă de către persoanele cu dizabilități a dreptului la alegere, libertate individuală, control al vieții personale și pentru îndeplinirea responsabilităților ce le revin în creșterea copiilor lor.

OS.7 - Asigurarea de servicii de sprijin diversificate, accesibile, pentru facilitarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități, furnizate în comunitate, atât în mediul urban cât și în mediul rural.

OS.8 - Dezinstituționalizarea și prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități, concomitent cu dezvoltarea serviciilor alternative de sprijin pentru viață independentă și integrare în comunitate.

OS.9 - Asigurarea accesului și participării persoanelor cu dizabilități la programe și contexte de educație nonformală, activități culturale, sportive, de timp liber și recreative, adecvate intereselor și cerințelor specifice.

OS.10 - Asigurarea mobilității personale astfel încât persoanele cu dizabilități să aibă posibilitatea să trăiască independent și să participe pe deplin la toate aspectele vieții.

VII.3 Egalitate

Analiza situației actuale

Constituția României garantează egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată definește discriminarea ca fiind orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu careare ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Legislația antidiscriminare nu oferă o definiție a discriminării pe criteriul dizabilității, limitându-se doar la a enumera dizabilitatea printre criteriile de excludere, restricție sau preferință. De asemenea, termenul ”adaptare rezonabilă” este definit doar în contextul angajării în muncă.

În ceea ce privește drepturile și libertățile fundamentale ale omului, acestea sunt garantate de Constituția României și tratatele internaționale la care România este parte. Articolul 50 din Constituție, afirmă că persoanele cu handicap se bucură de protecție specială iar Statul asigură realizarea unei politici naționale de egalitate a

șanselor, de prevenire și de tratament ale handicapului, în vederea participării efective a persoanelor cu handicap în viața comunității, respectând drepturile și îndatoririle ce revin părinților și tutorilor.

Constituția României prevede dreptul la vot pentru toți cetățenii români care au împlinit vârsta de 18 ani, cu excepția persoanelor puse sub interdicție. Alegătorii cu dizabilități au mai multe opțiuni pentru a-și putea exercita dreptul de vot, dar există bariere în domeniul procedurilor de lucru, al accesibilizării secțiilor de vot, al traseelor stradale și al informării în formate adaptate.

Noul Cod Civil republicat, intrat în vigoare începând cu 1 octombrie 2011, cu modificările și completările ulterioare, a adus elemente de noutate referitoare la includerea unor reglementări specifice privind ocrotirea dreptului la viață, dreptului la sănătate și la integritate fizică și psihică, a dreptului la viață privată și la demnitatea persoanei. Totuși, Codul Civil nu prevede, în sistemul de luare a deciziilor pentru persoanele cu dizabilități, suficiente măsuri de sprijin pentru ca acestea să-și exercite pe deplin capacitatea lor juridică. Mai mult, în ceea ce privește instituția tutelei, nu există proceduri și practici corespunzătoare pentru contestare și administrare.

Prin dispozițiile Codului de Procedură Penală cu modificările și completările ulterioare, este sancționată conduita persoanelor care acționează discriminatoriu dar nu sunt prevăzute cirscumstanțe agravante pentru persoanele supuse discriminării multiple. Garanțiile procesuale cuprinse în Codul de Procedură Penală se aplică în desfășurarea procesului penal tuturor persoanelor, inclusiv celor cu dizabilități, fără privilegii și fără discriminări.

Cadrul legislativ actual prevede că nicio persoană nu poate fi supusă torturii și niciunui fel de pedeapsă sau de tratament crud, inuman sau degradant. Începând cu anul 2014, instituția Avocatul Poporului îndeplinește atribuțiile specifice de Mecanism național de prevenire a torturii în locurile de detenție, în sensul Protocolului Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

Prevederile legale interzic de asemenea prelevarea de organe, țesuturi și celule de origine umană de la minori, precum și de la persoanele puse sub interdicție.

Totuși, lipsa unui sistem coerent de monitorizare, a analizelor și rapoartelor tematice, absența datelor statistice referitoare la respectarea drepturilor și libertăților contribuie la necunoașterea tuturor aspectelor care pot duce la încălcări grave ale drepturilor omului.

Obiectiv general

Eliminarea discriminării și asigurarea egalității pentru persoanele cu dizabilități.

Obiective specifice

OS.1 - Eliminarea discriminării pe criterii de dizabilitate.

OS.2 - Asigurarea exercitării drepturilor civile și politice de către toate persoanele cu dizabilități, inclusiv de cele care au nevoie de mai mult sprijin.

OS.3 - Protejarea persoanelor cu dizabilități împotriva actelor de violență, exploatare, neglijare, abuz, împotriva relelor tratamente, torturii, tratamentelor sau pedepselor crude, inumane și degradante, precum și a traficului de persoane.

OS.4 - Asigurarea protecției și securității persoanelor cu dizabilități în situații de risc, urgențe umanitare și dezastre naturale.

OS.5 - Monitorizarea respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru persoanele cu dizabilități.

VII.4. Ocuparea forței de muncă

Analiza situației actuale

La 31 decembrie 2014, rata de ocupare în muncă a persoanelor cu dizabilități era de15,5%[9], deși există prevederi legislative care încurajează angajarea unei persoanei cu dizabilitățica, de exemplu: scutirea de impozit pe salariu pentru persoanele încadrate în gradul grav sau accentuat, posibilitatea cumulării beneficiilor de asistență socială cu veniturile realizate din salarii și altele.

De asemenea, potrivit Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare, angajatorii care încadrează în muncă pe durată nedeterminată absolvenți ai unor instituții de învățământ din rândul persoanelor cu handicap primesc lunar, pe o perioadă de 18 luni, pentru fiecare absolvent:a) o sumă egală cu valoarea indicatorului social de referință în vigoare la data încadrării în muncă, pentru absolvenții ciclului inferior al liceului sau ai școlilor de arte și meserii;b) o sumă egală cu de 1,2 ori valoarea indicatorului social de referință în vigoare la data încadrării în muncă, pentru absolvenții de învățământ secundar superior sau învățământ postliceal;c) o sumă egală cu de 1,5 ori valoarea indicatorului social de referință în vigoare la data încadrării în muncă, pentru absolvenții de învățământ superior.

Potrivit aceluiași act normativ, angajatorii care încadrează absolvenți, persoane cu handicap, sunt obligați să mențină raporturile de muncă sau de serviciu ale acestora cel puțin 18 luni, timp în care absolvenții pot urma o formă de pregătire profesională, organizată de către angajator, în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile Codului Muncii, o persoană dobândește capacitate de muncă la împlinirea vârstei de 16 ani. Prin excepție, o persoană poate încheia un contract de muncă în calitate de salariat și la împlinirea vârstei de 15 ani, cu acordul părinților sau al reprezentanților legali, pentru activități potrivite cu dezvoltarea fizică, aptitudinile și cunoștințele sale, dacă astfel nu îi sunt periclitate sănătatea, dezvoltarea și pregătirea profesională. Persoanele care sunt încadrate în gradele I și II de invaliditate nu pot desfășura activități profesionale. Din aprilie 2013, persoanele încadrate în grad de handicap, care au obținut și decizie medicală de încadrare în grad de invaliditate pot beneficia de pensie de invaliditate dacă fac dovada că au/au avut calitatea de asigurat al sistemului public de pensii. Această modificare legislativă generează, paradoxal, efecte negative pe termen lung în privința angajării tinerilor cu handicap, care pot solicita pensie de invaliditate fără a mai accesa piața muncii.

Accesul limitat la ocuparea forței de muncă poate determina însă un nivel ridicat de risc de excluziune socială și de sărăcie pentru persoanele cu dizabilități. Față de cauzele evidențiate, alți factori determinanți sunt: dispariția de pe piața muncii a unor meserii tradiționale, practicate de persoane cu anumit tip de dizabilitate, accesibilitatea redusă până la și la locul de muncă, lipsa adaptării rezonabile și a tehnologiilor de acces, slaba informare privind avantajele pentru angajatori, limitele sistemului educațional care nu acoperă integral necesitățile de pregătire pentru muncă a persoanelor cu dizabilități și altele.

Una dintre principalele carențe identificate în privința accesului pe piața muncii este determinată de necunoașterea potențialului persoanelor cu dizabilități, în special din perspectiva activității și participării și, de aici, lipsa orientării profesionale corespunzătoare. Sistemul de evaluare a persoanelor cu dizabilități folosește încă

[9] Sursa: Direcțiile Generale de Asistență Socialăși Protecția Copilului, iunie 2015.

criterii medicale, barierele ce îngrădesc participarea în societate și, în mod deosebit, angajarea în muncă nu sunt definite, ceea ce, în consecință, nu dă posibilitatea intervențiilor prin servicii diversificate.

Numărul redus al serviciilor de sprijin pentru persoanele cu dizabilități, de tipul angajare asistată, adaptarea locului de muncă, transport adaptat, reprezintă o cauză importantă a menținerii unei rate scăzute de ocupare. In plus, multe persoane cu dizabilități au nevoie de consiliere susținută pentru creșterea încrederii în sine, de instruire și dezvoltare a abilităților, de pregătire în vederea anagajării.

În România, în domeniul ocupării persoanelor cu dizabilități, funcționează sistemul de cotă. Conform cadrului legislativ în vigoare, orice angajator public sau privat cu cel puțin 50 de angajați are obligația de a angaja persoane cu dizabilități, într-un procent de minim 4%. Statisticile arată însă că, de cele mai multe ori, angajatorii preferă celelalte opțiuni din lege: să plătească la bugetul de stat jumătate din salariul minim pe economie corespunzător fiecărei persoane cu dizabilități neangajate ori să achiziționeze bunuri sau servicii de la unitățile protejate. Astfel, deși inițiat ca o măsură activă, sistemul de cotă nu a dus la o rată crescută de ocupare pentru persoanele cu dizabilități de aceea, una dintre provocările viitoare se leagă de creșterea și diversificarea serviciilor aferente ocupării prin utilizarea sistemului de cotă într-un mod activ.

Cadrul legislativ actual consideră unitățile protejate ca una dintre formele protejate de angajare în muncă pentru persoanele cu dizabilități, în prezent fiind înregistrate circa 700[10] de astfel de structuri, în creștere mai ales după implementarea proiectelor de economie socială.

În acest context strategic, o participare crescută a persoanelor cu dizabilități pe o piață a muncii incluzivă ar asigura valorificarea potențialului acestora ca forță de muncă și ar contribui la atingerea țintei naționale de ocupare.

Obiectiv general

Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la un mediu de lucru deschis, incluziv și accesibil, atât în sectorul public cât și în cel privat, concomitent cu asigurarea accesului lor efectiv la servicii de sprijin pentru creșterea ocupării pe piața muncii.

Obiective specifice

OS.1 - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la un mediu de lucru deschis, incluziv și accesibil.

OS.2 - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la programe vocaționale, de pregătire pentru muncă, de tip antreprenoriat și viață independentă.

OS.3 - Promovarea contribuțiilor valoroase pe care le pot aduce persoanele cu dizabilități comunității, prin ocupare în muncă.

OS.4 - Coordonarea și monitorizarea procesului de promovare și protejare a dreptului la viață independentă și muncă al persoanelor cu dizabilități.

VII.5 Educație și formare profesională

Analiza situației actuale

[10] Sursa datelor: Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități, http://www.mmuncii.ro/j33/images/buletin_statistic/dizabilitati_2014.pdf

Legislația românească în domeniul educației cuprinde o serie de acte normative care reglementează situația și drepturile persoanelor cu dizabilități. Prin Constituție, statul asigură cetățenilor României drepturi egale de acces la toate nivelurile și formele de învățământ preuniversitar și superior, precum și la învățarea pe tot parcursul vieții, fără nicio discriminare.

Politica României în domeniul educației copiilor/elevilor cu dizabilități s-a axat pe câteva direcții de acțiune prioritare în vederea cuprinderii și menținerii tuturor copiilor/elevilor/tinerilor cu cerințe educaționale speciale, în general și a celor cu dizabilități în special, într-o formă de învățământ:

- debutul școlar al tuturor copiilor în școala de masă cea mai apropiată de domiciliul copilului;
- înscrierea elevilor într-o unitate de învățământ, indiferent că este școală de masă sau specială exclusiv la cererea scrisă a părintelui;
- menținerea copiilor/elevilor în școala de masă prin acordarea serviciilor educaționale, a terapiilor logopedice și consiliere psihopedagogică a celor care prezintă dificultăți de învățare, de adaptare, de integrare sau care au abateri comportamentale;
- transferul în școala de masă a elevilor din școala specială care nu fac obiectul acestui tip de învățământ sau a acelora care, fie că au avut un diagnostic greșit, fie că prezintă un progress evident în urma activității de educație;
- orientarea/reorientarea către școlile speciale numai în cazul în care elevul nu poate să se integreze ăn colectivul clasei din școala de masă și numai cu acordul familiei (art. 54 alin.(2) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare);
- consiliere și orientarea profesională ca un serviciu integrat al instituțiilor de educație și formare și a celor cu responsabilități pentru asistența persoanelor cu dizabilități astfel încât aceste persoane să se poată integra social și profesional.

MENCS a inițiat și derulează programe educaționale destinate reducerii abandonului școlar și susținerii participării școlare a elevilor din întreg sistemul de învățământ preuniversitar. Legislația din domeniul învățământului special a fost astfel concepută încât să răspundă unui spectru larg și foarte variat de situații speciale. Tinând cont de această realitate, învățământul special, special integrat și cel incluziv a fost organizat la toate nivelurile învățământului preuniversitar, în funcție de tipul și gradul dizabilității.

În ceea ce privește legislația aplicabilă copiilor/elevilor cu dizabilități sunt necesare, în continuare, măsuri pentru armonizarea terminologiei utilizate.

Probleme importante sunt legate de numărul insuficient de servicii de educație timpurie, astfel că accesul copiilor cu dizabilități la această formă de educație este deficitar; sunt totodată deficitare identificarea timpurie și, implicit, orientarea școlară la vârste mici.

O provocare majoră a sistemelor de educație și formare din România este monitorizarea persoanelor cu dizabilități care au acces la diferite forme de educație și fomare. Principalele surse de informații statistice la nivel național referitoare la persoanele cu dizabilități sunt ANPD, ANPDCA, INS, MENCS. Informațiile statistice sunt însă colectate în diferite momente ale anului calendaristic, utilizând criterii diferite, ca urmare apar diferențe semnificative iar datele nu sunt comparabile și nu pot fi utilizate complementar între sistemul educațional și sistemul de protecție socială.

Studiile[11] indică o participare redusă la școală a copiilor cu dizabilități, reliefată prin sub-înregistrarea acestora la diferite niveluri de educație, precum și printr-o amploare a fenomenelor de neșcolarizare și de abandon școlar. Informațiile furnizate de INS evidențiază, în ultimii cinci ani, relativa constanță a efectivelor de copii și elevi din învățământul preuniversitar special - de la învățământul preșcolar la cel posticeal care cuprindea 25.302 persoane la nivelul anului școlar 2013/2014. Datele MENCS referitoare la copiii și elevii cu dizabilități și CES din învățământul de masă remarcă o creștere constantă, dar lentă, a acestei categorii: 17037 elevi cuprinși în servicii educaționale de sprijin; 4754 elevi cu certificat de orientare școlară, dar care nu beneficiază servicii de sprijin în același an școlar.

Date referitoare la participarea persoanelor cu dizabilități la învățământul superior nu sunt colectate la nivel național, dar diferite studii din domeniu apreciază că valoarea acestui indicator este foarte scăzută.[12]

Insuficiența resurselor financiare constituie o barieră importantă în școlarizarea copiilor cu dizabilități în învățământul de masă. Studii recente[13] privind finanțarea sistemului de învățământ preuniversitar pe baza standardelor de cost evidențiază situația de subfinanțare în care se află cu prioritate acele școli care au elevi aflați în risc de abandon școlar, inclusiv elevi cu dizabilități, a căror școlarizare presupune o paletă largă de intervenții educaționale și de susținere.

Alte aspecte problematice referitoare la educația copiilor cu dizabilități din învățământul special și special integrat fac referire la: insuficiența numărului de profesori de sprijin, absența altor categorii de resurse umane alocate serviciilor educative specializate și/sau accesul limitat la astfel de servicii în afara școlii, îndeosebi în mediul rural. O situație deficitară se înregistrează și în ceea ce privește formarea profesorilor din învățământul de masăîn spiritul educației incluzive, precum și în domeniul strategiilor concrete de lucru cu copii cu dizabilități. Programele de formare inițială a cadrelor didactice cuprind elemente reduse referitoare la educația incluzivă,

---

[11]Stanciu, M., *Copiii cu dizabilităţi*, Reprezentanța UNICEF în România,Bucureşti, 2013 (referinţe la pagina 7, 37, 38, 42, 54 etc.) + alte sursecitate în acest raport
Situație copii cu dizabilități aflați în evidențele Serviciilor deEvaluare Complexă ale DGASPC, la data de 31.12.2013, disponibil lahttp://www.copii.ro/alte_categorii.html.
http://www.ise.ro/raport-asupra-starii-sistemului-national-de-invatamant
http://www.ipp.ro/wp-content/uploads/2015/07/IPP_Funda%C8%9Bia-Speran%C8%9Ba-_Raport-educatie-incluziva-pentru-copiii-cu-dizabilitati.pdf
http://maspa.raa.ro/studiu-asupra-discriminarii-si-excluderii-sociale-a-persoanelor-cu-autism-si-toolkit-uri-cu-interventii-practice-non-discriminare-pilotate-in-3-judete-ale-tarii/

[12]Mitulescu, S., Florian, B., *Condiţii sociale şi economiceale vieţii studenţilor din România. eurostudent V 2012-2014*,Institutul de Ştiinţe ale Educaţiei, 2015disponibil la adresa
http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2016/02/eurostudent.pdf (referinţe lapaginile 12, 13, 14)
*Social and Economic Conditions of Student Life in Europe.*eurostudentV 2012-2014*
disponibil la adresahttp://www.eurostudent.eu/download_files/documents/EVSynopsisofIndicators.pdf
(referinţe la paginile 61, 68)

[13]Fartusnic, C. (coord.), *Finanţarea sistemului de învăţământpreuniversitar pe baza standardelor de cost: o evaluare curentă dinperspectiva echităţii*, Bucureşti: UNICEF; Vanemonde, 2014.
disponibil la adresahttp://www.ise.ro/wp-content/uploads/2015/02/Finantarea-sistemului-de-invatamant-preuniversitar-pe-baza-standardelor-de-cost-2014.pdf (referinţe la pagina 10)
http://www.unicef.ro/wp-content/uploads/Rezumat-studiu-%E2%80%9CCosturile-investitiei-insuficiente-in-educatie-in-Romania%E2%80%9D-2014

iar oferta de programe de formare continuă relevante pentru această problematică este încă limitată.

Infrastructura și resursele materiale ale sistemului de învățământ românesc constituie adesea bariere privind accesul persoanelor cu dizabilități la o educație de calitate. Lipsa tehnologiilor asistive, a accesibilizării spațiilor școlare și/sau a transportului adaptat generalizat conduc la situații de abandon școlar pentru copiii și tinerii cu dizabilități. Specificul dezvoltării rețelei școlare determină dificultăți de acces și inechități cu privire la accesul copiilor cu dizabilități la educație, în special a celor din mediul rural.

Totodată, sunt necesare măsuri care să permită o mai mare accesibilitate a învățământului profesional și tehnic, în general și a învățământului profesional pentru elevi/tineri cu dizabilități, cuprinși în sistemul de educație, în particular

Curriculumul pentru elevii cu dizabilități din învățământul special și special integrat, precum și practicile didactice necesită redimensionări din perspectiva educației incluzive. Abordarea curriculumului pentru elevii cu dizabilități din învățământul special nu valorifică viziunea non-categorială propusă de educația incluzivă. Din perspectiva incluziunii, adaptarea curriculară pentru copiii cu dizabilități integrați în școlile de masă -necesită, de asemenea, suport specific cu rol de ameliorare la nivelul practicilor didactice.

Cât privește procesul de evaluare și orientare școlară și profesională din învățământul special și special integrat, legea educației a adus schimbări semnificative, prin noile roluri ale CJRAE/CMBRAE. Realitatea școlară semnalizează o serie de dificultăți referitoare la: insuficiența personalului de sprijin, în special în mediul rural, lipsa unei pregătiri a personalului pentru aplicarea noilor atribuții. Sunt necesare măsuri care să conducă la o mai bună informare cu privire la serviciile oferite de instituțiile de învățământ, pentru asigurarea dreptului la educație al copiilor cu dizabilități, precum și la dezvoltarea mecanismelor de colaborare cu alte instituții cu rol în evaluarea copiilor cu dizabilități.

Obiectiv general

Promovarea educației și formării profesionale favorabile incluziunii la toate nivelurile și a învățării de-a lungul vieții pentru persoanele cu dizabilități.

Obiective specifice

OS.1 - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la educație și formare profesională, în forme și contexte adaptate *la nevoile individuale*, în comunitățile în care trăiesc.

OS.2 - Dezvoltarea competențelor persoanelor cu dizabilități necesare participării depline și egale la educație și formare, ca membri activi ai comunității din care fac parte.

OS.3 - Asigurarea calității serviciilor de educație și de formare profesională, adaptate nevoilor persoanelor cu dizabilități și relevante din perspectiva incluziunii.

OS.4 - Creșterea gradului de conștientizare în familie, școală, comunitate și societate a importanței și nevoii respectării dreptului la educație și formare profesională pentru toate persoanele cu dizabilități.

VII.6 Protecție socială

Analiza situației actuale

Participarea redusă a persoanelor cu dizabilități la educație și pe piața forței de muncă poate duce la excluziune, sărăcie și izolare. Pentru a preîntâmpina aceste efecte, persoanele cu dizabilități au nevoie de protecție socială adecvată, de programe de orientare profesională, de programe de reducere a sărăciei, de asistență corespunzătoare dizabilității, de programe speciale în ceea ce privește locuirea și alte servicii de sprijin.

Elementul-cheie pentru acordarea beneficiilor de asistență socială îl constituie gradul de handicap - grav, accentuat, mediu, usor. Persoanele încadrate în gradul grav sau accentuat beneficiază de indemnizație lunară și buget personal complementar care se acordă indiferent de veniturile obținute din salarii sau pensii. Persoanele încadrate în gradul mediu beneficiază de bugetul personal complementar care se acordă, de asemenea, cumulativ cu veniturile obținute din salarii sau pensii și nu este luat în calcul la stabilirea altor drepturi și obligații. Persoanele încadrate în gradul ușor nu primesc prestații sociale directe.

Indemnizația și bugetul personal complementar se cumulează cu salariul și/sau cu pensia. In schimb, în situația în care indemnizația și bugetul personal complementar reprezintă singura sursă de venit, aceasta constituie o barieră în accesarea venitului minim de inserție. Acestea din urmă demonstrează faptul că respectivele beneficii de asistență socială nu sunt destinate cheltuielilor legate de dizabilitate, în sensul prevăzut de art. 28 din *Convenție*.

Încadrarea în fiecare dintre cele patru grade determină acordarea aceloraşi beneficii și servicii tuturor persoanelor din acel grad, indiferent de nevoile lor individuale.

Serviciile sociale specializate, de zi, adaptate nevoilor, la care ar trebui să aibă acces persoanele cu dizabilități, sunt într-un număr extrem de redus și dispersate geografic neunitar. La nivelul întregii țări, existau la 31 decembrie 2014, numai un număr de 56 de servicii nerezidențiale, numărul persoanelor adulte cu dizabilități beneficiare fiind de 2673.

Strategia își propune să determine dezvoltarea rețelei de servicii nerezidențiale pentru persoanele cu dizabilități în comunitate, pe baza evaluării nevoilor individuale, servicii care să contribuie esențial la creșterea autonomiei, în paralel cu evitarea neglijării și marginalizării.

În ceea ce privește evaluarea persoanelor cu handicap, în prezent, aceasta este predominant medicală în cazul persoanelor adulte cu dizabilități și neunitară din punct de vedere al sistemelor de handicap și de invaliditate. In ultimii ani, au fost adăugate noi criterii medicale, fără o analiză a prevalenței afecțiunilor în populație și a bugetului de stat în sensul susținerii beneficiilor de asistență socială pentru toate persoanele încadrate în grad de handicap.

Viziunea promovată de documentele OMS și ONU arată că prezența unei condiții de sănătate reprezintă o premisă dar nu conduce obligatoriu la dizabilitate. Diagnosticul medical în sine nu este, ca atare, suficient pentru a fundamenta încadrarea într-un grad de handicap, el trebuie corelat cu evaluarea psihosocială, ținând cont de vârstă, alți factori personali și de condițiile de mediu în care persoana trăiește.

Promovarea unei noi abordări și schimbarea de paradigmă în ceea ce privește evaluarea dizabilității, tratarea acestor teme dintr-o perspectivă multidimensională, prin colaborare interinstituțională și echipe multidisciplinare, constituie una din marile provocări în perioada 2016-2020.

Obiectiv general

Promovarea și protecția dreptului persoanelor cu dizabilități la un standard adecvat de viață pentru îmbunătățirea continuă a calității vieții lor.

Obiective specifice

OS. 1 - Îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață a persoanelor cu dizabilități, precum și protecția dreptului acestora la un standard adecvat de viață.

OS.2 - Asigurarea accesului la protecție socială, în special în cazul copiilor, fetelor, femeilor și persoanelor vârstnice cu dizabilități.

OS.3 - Asigurarea de servicii integrate în comunitate.

OS.4 - Conștientizarea și sensibilizarea opiniei publice pentru susținerea creșterii calității vieții persoanelor cu dizabilități.

VII.7 Sănătate

Analiza situației actuale

La nivel mondial există circa un miliard de persoane care au o formă de dizabilitate. Dintre aceștia, între 110 - 190 de milioane de persoane se confruntă cu o limitare funcțională importantă. Se apreciază că numărul persoanelor cu dizabilități va crește în viitor, având printre factorii cauzali fenomenul global de îmbătrânire a populației, creșterea duratei medii de viață și expansiunea bolilor netransmisibile.

Nevoile de îngrijiri de sănătate ale persoanelor cu dizabilități pot fi foarte variate, de la aspecte specifice dizabilității, de exemplu, necesitatea unor dispozitive medicale, a unor îngrijiri sau tratamente specifice sau a accesului la servicii de reabilitare, la nevoi generale de servicii de sănătate ca, de exemplu, nevoia de acces la unele programe de screening pentru identificarea precoce a unor boli netransmisibile sau nevoia de servicii de educație pentru sănătate. În același timp, conform Raportului Mondial privind Dizabilitatea, realizat de OMS și Banca Mondială în anul 2011, este recunoscut faptul că persoanele cu dizabilități au un acces mai redus la serviciile de sănătate iar multe dintre nevoile lor de îngrijiri de sănătate rămân nerezolvate. Această realitate există în condițiile în care statele lumii au aderat la *Convenție*, care prevede că persoanele cu dizabilități au dreptul să ”se bucure de cea mai bună stare de sănătate, fără discriminare pe criterii de dizabilitate” și că statele părți trebuie să adopte măsurile adecvate pentru a asigura accesul persoanelor cu dizabilități la ”toată gama de servicii de sănătate, inclusiv în domeniul sănătății sexuale și reproductive”, precum și la programele naționale de sănătate, la același nivel de calitate și standard de îngrijire cu populația generală. Totodată, serviciile de sănătate trebuie să fie gratuite sau să aibă prețuri accesibile și să fie furnizate cât mai aproape posibil de comunitatea în care trăiește persoana. În mod deosebit, serviciile de reabilitare trebuie să fie disponibile, astfel încât persoanele cu dizabilități să își mențină maximum de autonomie, să își dezvolte pe deplin potențialul fizic, mintal, social și profesional și să realizeze o deplină integrare și participare în toate aspectele vieții.

Informații consistente privind nevoile de sănătate și accesul real la serviciile de sănătate al persoanelor cu dizabilități la nivel național nu sunt colectate sistematic iar unele evidențe sugerează că acest acces este deficitar. Sistemul informațional din sănătate nu evidențiază indicatori de acces, precum consumul de servicii medicale la persoanele cu dizabilități, nevoia de servicii medicale a acestora, cererea de servicii medicale sau intervalul de timp în care cererea este rezolvată.

În acest context, este dificil de estimat gradul de acces al persoanelor cu dizabilități la serviciile de sănătate furnizate prin sistemul de asigurări sociale de sănătate și, implicit, măsura în care legislația este implementată.

Principalele probleme privind accesul persoanelor cu dizabilități la servicii de sănătate și de abilitare și reabilitare sunt reprezentate de:

a. cunoașterea fragmentară a nevoilor de servicii de sănătate pentru abilitare și reablitare a persoanelor cu dizabilități, de exemplu, nevoia de servicii de reabilitare medicală sau de tratament balnear;

b. acoperirea deficitară cu servicii de sănătate de tip general sau cu servicii specifice nevoilor generate de dizabilitate, de exemplu, serviciile de sprijin și consiliere pentru persoanele cu dizabilități și pentru familiile acestora, în special la momentul și după anunțul dizabilității sunt aproape inexistente, există un număr insuficient de servicii de zi în scopul abilitării și reabilitării;

c. adaptarea insuficientă a serviciilor de sănătate generale și specifice la nevoile persoanelor cu dizabilități, în termeni de finanțare, tehnologie, infrastructură și pregătire a personalului ;

d. existența unor bariere de acces de tip cultural, de exemplu atitudini pasive ale aparținătorilor și, uneori, chiar ale personalului medical, fizic, de tip operațional și economic, de exemplu, costuri pe care persoanele cu dizabilități nu și le pot permite;

e. lipsa continuității, a integrării între serviciile de sănătate furnizate la diferite niveluri de asistență medicală, ca și între serviciile de sănătate, și cele de asistență socială și de educație;

f. necunoașterea gradului de răspuns al sistemului de sănătate la problemele persoanelor cu dizabilități. Nu există analize privind gradul de răspuns adaptat al serviciilor de sănătate, din punct de vedere calitativ și cantitativ, la nevoile persoanelor cu dizabilități, sau de monitorizare a acordării serviciilor de sănătate pentru persoanele cu dizabilități, inclusiv în relație cu activitățile privind sănătatea reproducerii - administrarea de mijloace contraceptive și măsuri de planificare familială pe baza consimțământului liber exprimat și informat al persoanei cu dizabilități sau al reprezentantului său legal.

Obiectiv general

Asigurarea accesului echitabil al persoanelor cu dizabilități, la servicii și facilități de sănătate, de calitate, care acordă atenție problemelor specifice de gen, la un cost rezonabil și cât mai aproape posibil de comunitățile în care acestea trăiesc.

Obiective specifice

OS.1 - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la aceeași gamă de servicii de sănătate, la același nivel de calitate, precum cele furnizate pentru celelalte persoane, inclusiv în domeniul sănătății sexuale și reproductive, al sănătății dentare și mentale.

OS.2 - Asigurarea accesului copiilor și persoanelor adulte cu dizabilități la diagnosticare și intervenție timpurie, la măsuri pentru prevenirea riscului apariției dizabilității.

OS.3 - Creșterea gradului de conștientizare al profesioniștilor din sănătate privind drepturile omului, demnitatea, autonomia, drepturile și nevoile specifice ale persoanelor cu dizabilități în materie de sănătate, abilitare și reabilitare, prin

instruire și promovarea de standarde etice în domeniul serviciilor de sănătate publice și private.

OS.4 - Conștientizarea populației privind drepturile persoanelor cu dizabilități în materie de sănătate, abilitare și reabilitare.

VII.8 Statistici și colectarea datelor

Analiza situației actuale

În prezent, sunt colectate date despre persoanele cu dizabilități atât neinstituționalizate, cât și instituționalizate, pe regiuni de dezvoltare și pe județe. Datele culese sunt dezagregate pe grupe de vârstă și sex, pe grade de handicap (grav, accentuat, mediu și ușor) și pe tipurile de handicap prevăzute de Legea nr.448/2006 republicată, cu modificările și completările ulterioare. În ceea ce privește instituțiile, numărul, tipul, capacitatea acestora, precum și numărul de beneficiari din instituțiile publice de asistență socială pentru persoanele adulte cu dizabilități, rezidențiale și nerezidențiale, sunt centralizate și diseminate de către ANPD, iar numărul, tipul, capacitatea și numărul de beneficiari din instituțiile publice pentru copii cu dizabilități rezidențiale și nerezidențiale sunt culese și diseminate de către ANPDCA, din datele transmise de DGASPC, trimestrial.

Datele operaționale sunt colectate prin intermediul unor machete.

Datele primite de către ANPD sunt corelate și agregate la nivel național, prelucrate și interpretateîn baza acestora fiind elaborate rapoartele statistice trimestriale și cele anuale.

A fost elaborat și implementat un sistem informatic național de gestiune și monitorizare a aplicării reglementărilor din domeniu și controlul activităților de protecție a persoanelor cu handicap, sub forma unui Registru electronic național cu privire la persoanele cu handicap[14],denumit în continuare *Registru*.

Scopul *Registrului* este de a integra într-un depozit de date central toate informațiile existente în bazele de date ale DGASPC din subordinea consiliilor județene/locale ale sectoarelor municipiului București, de a fi un sistem informatic unitar de colectare și raportare a acestor date și de a oferi suportul informațional pentru deciziile și politicile cu impact asupra activităților a căror realizare se află în responsabilitatea beneficiarilor *Registrului*.

Aplicația informatică de la nivel central reprezintă, în ansamblul sistemului de colectare și raportare a datelor statistice MMFPSPV – DGASPC, componenta de analiză managerială și asigură printr-un set complet de instrumente și funcționalități, consolidarea datelor operaționale de la nivelul DGASPC, pentru analiza și luarea unor decizii. Aplicația include un generator de rapoarte, instrumente de analiză multidimensională și simulare.

Registrul electronic național devine astfel un punct național unic de agregare a datelor, de informare și acoperire a multiplelor forme de raportare a activităților cu privire la protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități.

---

[14]Ordinul ministrului muncii, familiei și protecției sociale nr. 1106 din 9 martie 2011 pentru constituirea registrelor electronice privind persoanele cu handicap, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 184 din 16 martie 2011.

Obiectivul trebuie să devină monitorizarea respectării tuturor drepturilor omului pentru persoanele cu dizabilități și nu dizabilitatea. Astfel, monitorizarea ar trebui să vizeze ce are sau ce nu are de făcut societatea ca să nu obstrucționeze exercitarea deplină a drepturilor și nu cum deficiența afectează exercitarea acestora. Datele trebuie să fie segregate pe diverse criterii, de exemplu, grupe de vârstă, mediu de reședință, gen, condiție socială, nivel de sărăcie, etnieetc.

Este important să se optimizeze procesele instituționale, astfel încât să contribuie semnificativ la simplificarea procedurilor necesare în vederea accesării beneficiilor și serviciilor sociale, prin digitalizare și, în același timp, să ofere informații la nivel central în timp real.

De asemenea, este important ca monitorizarea să se facă împreună cu persoanele cu dizabilități și familiile lor, organizații ale persoanelor cu dizabilități și ONG-uri care lucrează pentru dizabilitate, inclusiv furnizori de servicii sociale publici și/sau privați.

Toate acestea presupun dezvoltarea capacității tuturor autorităților care vor contribui la furnizarea situației evidențelor persoanelor cu dizabilități.

Obiectiv general

Fundamentarea de politici pentru persoanele cu dizabilități pe baza informațiilor și datelor statistice și de cercetare colectate din toate domeniile de activitate.

Obiective specifice

OS.1- Îmbunătățirea modalităților de colectare de informații cu privire la persoanele cu dizabilități și nevoile acestora.

OS.2 - Asigurarea transparenței informațiilor calitative și cantitative.

OS.3 - Îmbunătățirea colaborării pentru a asigura o abordare comună și unitară a statisticilor privind dizabilitatea.

CAPITOLUL VIII – REZULTATELE STRATEGIEI

VIII.1. Rezultatele politicii publice

Strategia se constituie într-un document programatic care asigură crearea unui cadru normativ în ceea ce privește promovarea principiilor și obiectivelor *Convenției*pentru perioada 2016-2020, respectiv pentru asigurarea exercitării depline și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități.

În egală măsură, aceasta reprezintă aceasta reprezentă și o condiționalitate ex-ante generală pentru statele membre, stabilită de Comisia Europeană, în accesarea fondurilor europene structurale și de investiții (FESI) aferente perioadei de programare 2014-2020.

Strategia include atât programele și intervențiile proprii ale ANPD cât și ale celorlalți actori importanți din domeniul protecției și promovării drepturilor persoanelor

cu dizabilități, cu impact în: încadrarea în muncă a persoanelor cu dizabilități, protecția socială, accesul la mediul fizic, informațional și comunicațional, la educație, cultură, sănătate, participare și egalitate.

VIII.2. Rezultatele acțiunilor

Principalele rezultate vizate a fi obținute prin implementarea S*trategie*i sunt următoarele:

1) creșterea gradului de accesibilizare a mediului fizic, transportului, informațiilor și mijloacelor de comunicare, inclusiv prin asigurarea de tehnologii și sisteme informatice și de comunicații astfel încât persoanele cu dizabilități să beneficieze de acestea în condiții egale cu ceilalți;
2) exercitarea deplină a tuturor drepturilor de către persoanele cu dizabilități în comunitate;
3) asigurarea și promovarea condițiilor pentru exercitarea deplină a drepturilor și libertăților cetățenești de către toate persoanele cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți membri ai societății;
4) creșterea gradului de ocupare prin asigurarea unui mediu de lucru deschis, incluziv și accesibil, concomitent cu asigurarea accesului efectiv al persoanelor cu dizabilități la servicii de sprijin în vederea ocupării;
5) promovarea unei educații și formări profesionale favorabile incluziunii la toate nivelurile și a învățării pe tot parcursul vieții pentru persoanele cu dizabilități;
6) promovarea și protecția dreptului persoanele cu dizabilități la condiții de trai decente și la îmbunătățirea continuă a condițiilor de trai, fără discriminare pe criterii de dizabilitate;
7) creșterea gradului de asigurare de servicii sociale și de sprijin în comunitate, inclusiv prin dezvoltarea unui sistem integrat, incluziv, accesibil și de calitate de servicii;
8) asigurarea accesului persoanelor cu dizabilitățila servicii și facilități de sănătate, de calitate, la un cost rezonabil și cât mai aproape posibil de comunitățile în care acestea trăiesc;
9) consolidarea mecanismelor de coordonare, monitorizare și evaluare.

CAPITOLUL IX – INDICATORI

Indicatorii prevăzuți în *Planul operațional* sunt indicatori de rezultat care vor fi operaționalizați în cadrul grupurilor de lucru.

Pentru anumiți indicatori care nu sunt disponibili în prezent, dar care trebuie să fie cunoscuți, este necesară dezvoltarea sistemului de statistici și colectarea datelor.

CAPITOLUL X – IMPLICAȚII PENTRU BUGET

Conform legislației în vigoare, sistemul de protecție a persoanelor cu dizabilitățieste sustinut, preponderent, de la bugetul de stat, alte surse fiind bugetelelocale ale comunelor, orașelor și municipiilor, bugetele locale ale

județelor/sectoarelor municipiului București, contribuțiile lunare de întreținere a persoanelor cu handicap care beneficiază de servicii sociale în centre și donații, sponsorizări, în condițiile legii.

Plata asistenților personali sau a indemnizațiilor lunare, în situația în care părinții sau reprezentanții legali ai copilului cu handicap grav, adulții cu handicap grav ori reprezentanții legali ai acestora, cu excepția celor cu handicap vizual grav, au optat pentru aceasta, este asigurată de la bugetul de stat, din sume defalcate din TVA și, în completare, din bugetele locale ale comunelor, orașelor și municipiilor.

Finanțarea centrelor publice de asistență socială pentru persoanele cu handicap este asigurată pe baza standardelor de cost de la bugetul de stat, și, în completare, de la bugetele locale ale județelor/sectoarelor municipiului București.

Îndeplinirea obiectivelor și măsurilor aferente acestora din cuprinsul S*trategiei* și realizarea susținerii financiare a programelor și activităților destinate promovării, protejării și asigurării exercitării depline și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități vor fi asigurate în principal prin:

1. alocarea echilibrată a surselor bugetare, prin legea bugetului de stat și legea bugetului asigurărilor sociale de stat, la nivelul tuturor instituțiilor/autorităților publice naționale și locale implicate;
2. atragerea și valorificarea optimă a fondurilor externe nerambursabile/rambursabile de la nivelul Uniunii Europene și a altor organisme internaționale.

Resursele financiare necesare implementării *Strategiei* provin, în principal, din fonduri de la bugetul de stat alocate fiecărui minister și fiecărei instituții cu competență în implementarea *Strategiei,* fonduri de la bugetele locale și fonduri europene.

CAPITOLUL XI – IMPLICAȚII JURIDICE

În plan legislativ, implementarea *Strategiei* impune evaluarea actelor normative aplicabile domeniului protecției și promovării drepturilor persoanelor cu dizabilități, demersurile legislative urmărind cu precădere clarificarea competențelor și responsabilităților structurilor cu atribuții în materie, corelarea domeniilor subsecvente, precum și conformitatea cu actele comunitare aferente.

Inițiativele legislative de modificare și/sau completare a unor acte normative de nivel superior și a celor de nivel inferior se vor realiza conform planurilor legislative anuale, fundamentate pe baza oportunităților reieșite din *Strategie*.

De asemenea, la nivel instituțional, implementarea *Strategiei* și a planului aferent presupune adoptarea de acte administrative în vederea realizării măsurilor prevăzute.

Strategia națională "O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități", 2016-2020 și *Planul operațional* pentru implementarea acesteia *v*or fi aprobate prin hotărâre de Guvern.

CAPITOLUL XII – COORDONARE ȘI MONITORIZARE

Monitorizarea implementării *Strategiei* va fi realizată la nivel naționalde ANPD, pe baza unei metodologii și a unor instrumente de lucru ce vor dezagrega

indicatorii existenți pe diferite criterii și vor indica valorile de referință, acolo unde acestea sunt cunoscute. Activitatea de monitorizare va consta în colectarea de date despre stadiul implementării, analiza acestora și raportarea privind progresele intermediare și evoluția indicatorilor. Principalul scop al procesului de monitorizare este reprezentat de analiza fazelor de implementare a *Strategiei* și de identificarea posibilelor deviații de la scopurile stabilite inițial.

Metodologia și instrumentele de monitorizare a implementării *Strategiei* se aprobă prin ordin al ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice, la propunerea ANPD, în termen de 120 de zile de la aprobarea prezentei S*trategii*. Proiectul de metodologie va fi realizat prin consultarea organismelor guvernamentale implicate, pe baza indicatorilor cantitativi și va avea ca anexe instrumentele de lucru elaborate de tip chestionar, fișa de monitorizare, punctaj computerizat, model-cadru de raport de monitorizare.

Anual, ANPD va elabora un raport privind stadiul implementării *Strategiei* care va fi făcut public în al doilea trimestru al anului următor pentru anul precedent. O primă evaluare de etapă a implementării prezentei *Strategii* se va desfășura la sfârșitul anului 2017. Pe baza rezultatelor acestei evaluări de etapă se va decide cu privire la oportunitatea ajustării *Planului operațional*, astfel încât să poată fi amendate măsurile propuse și corectate deficiențele constatatesă fie posibilă identificarea intervențiilor potrivite pentru perioadele următoare. Pe baza rezultatelor acestei evaluări de etapă se va decide cu privire la oportunitatea ajustării *Planului operațional*, astfel încât să poată fi amendate măsurile propuse și să fie posibilă identificarea intervențiilor potrivite pentru perioadele următoare.

Implementarea prezentei *Strategii* va fi realizată la nivelul fiecărei autorități/ instituții prevăzută în *Planul operațional* pentru fiecare măsură. Pentru aceasta, în conformitate cu prevederile art. 33 pct.1 din *Convenție*, se vor desemna puncte de contact în cadrul ministerelor implicate pentru a facilita măsurile aferente în diferite sectoare și la diferite niveluri.

Coordonarea implementării fiecărei măsuri este îndeplinită de către prima instituție menționată la rubrica responsabili, cu sprijin tehnic din partea ANPD. Coordonarea implementării *Strategiei* se face la nivelul Autorității Naționale pentru Persoanele cu Dizabilități.

Acronime

AEP	Autoritatea Electorală Permanentă
ANC	Autoritatea Națională pentru Calificări
ANCOM	Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
ANMCS	Autoritatea Națională de Management al Calității în

	Sănătate
ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
ANPD	Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități
ANPDCA	Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție
ANPIS	Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială
ANSPDCP	Autoritatea Nationala de Supraveghere a Prelucrarii. Datelor cu Caracter Personal
APL	Autorități publice locale
CJRAE/	Centre Județene de Resurse și Asistență Educațională
CMBRAE	Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională
CNAS	Casa Națională de Asigurări de Sănătate
CNCD	Consiliul National pentru Combaterea Discriminării
DGASPC	Direcții Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului
DSP	Direcția de Sănătate Publică
FNUASS	Fondul national unic de asigurari sociale de sanatate
INEMRCM	Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă
IRDO	Institutul Român pentru Drepturile Omului
ISJ	Inspectorat Școlar Județean
MDRAP	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
MENCS	Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice
MCSI	Ministerul Comunicațiilor și pentru Societatea Informațională
MFE	Ministerul Fondurilor Europene
MFP	Ministerul Finanțelor Publice
MMFPSPV	Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MJ	Ministerul Justiției
MS	Ministerul Sănătății
MT	Ministerul Transporturilor
MTS	Ministerul Tineretului și Sportului
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

Anexa nr. 2

Plan operațional privind implementarea strategiei naționale "O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități" 2016-2020

Direcții de acțiune

I. Accesibilitate

Obiectiv general
Promovarea accesibilității în toate domeniile vieții pentru asigurarea exercitării de către persoanele cu dizabilități a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Obiectiv specific	Măsuri	Indicatori de rezultat	Termen realizare	Responsabil și parteneri	Resurse financiare
1	2	3	4	5	6
OS.1 Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic - clădiri civile și spațiul urban și rural.	1.1. Îmbunătățirea cadrului legislativ și a procedurilor de control cu privire la accesul la mediul fizic.	Cadru legislativ revizuit. Standarde minime și instrucțiuni privind accesul la mediul fizic. Sistem de achiziții publice incluziv. Proceduri și instrumente de evaluare și monitorizare elaborate.	2016-2020	ANPD[1] MDRAP MENCS MS	Fonduri europene, Buget de stat
	1.2 Introducerea cunoștințelor despre accesibilitate și „design universal” în sistemul de formare inițială și continuă a funcționarilor publici și a profesioniștilor din domeniul proiectării și realizării mediului fizic.	Număr programe de formare în domeniul accesibilității. Număr reprezentanți ai APL formați. Număr studenți/profesioniști formați.	2018-2020	ANPD MENCS MDRAP APL	Fonduri europene, Buget de stat, Alte surse
	1.3. Promovarea cercetării în domeniul accesibilității mediul fizic precum și în domeniul proiectării și realizării bunurilor, serviciilor, echipamentelor și facilităților conexe concepute pe baza „design-ului universal”.	Număr teme de cercetare. Plan-cadru de accesibilitate a mediului fizic pentru oraș. Plan-cadru de accesibilitate a mediului fizic pentru municipiu.	2017-2020	MDRAP MT MENCS ANPD	Fonduri europene, Buget de stat
	1.4. Implicarea activă a persoanelor cu dizabilități, inclusiv a copiilor cu dizabilități, prin organizațiile care îi reprezintă, în dezvoltarea și implementarea politicilor,	Număr organizații ale persoanelor cu dizabilități consultate.	2017-2020	ANPD MDRAP	Fonduri europene, Buget de stat

[1] Prima instituție menționată în col.5 este instituție responsabilă de implementarea măsurii, iar următoarele instituții contribuie ca parteneri la aceasta.

	legislației și programelor privind asigurarea accesului la mediul fizic.				
	1.5.Creșterea gradului de conștientizare și sensibilizare privind importanța accesibilității pentru îmbunătățirea calității vieții tuturor membrilor societății.	Număr de campanii publice organizate. Număr de entități publice și private informate.	2017-2020	ANPD MDRAP MT MENCS	Fonduri europene, Buget de stat
OS. 2 Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la sistemul de transport public – mijloace de transport și infrastructură tehnico-edilitară aferentă.	2.1. Îmbunătățirea cadrului legislativ și a procedurilor de control cu privire la accesul la sistemul de transport public.	Cadru legislativ revizuit. Standarde minime și instrucțiuni privind accesul la sistemul de transport. Sistem de achiziții publice incluziv. Proceduri și instrumente de evaluare și monitorizare elaborate.	2016-2020	ANPD MT MENCS MS	Fonduri europene, Buget de stat
	2.2. Introducerea cunoștințelor despre accesibilitate și „design universal” în sistemul de formare inițială și continuă a reprezentanților APL precum și a profesioniștilor și a personalului din domeniul transportului public.	Număr programe de formare în domeniul accesibilității aprobate. Număr reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale formați. Număr studenți /profesioniști/ personal din domeniu,formați.	2018-2020	ANPD ANC MENCS MDRAP APL	Fonduri europene, Buget de stat, Alte surse
	2.3. Promovarea cercetării în domeniul accesibilității sistemului de transport precum și în domeniul proiectării și realizării bunurilor, serviciilor, echipamentelor și facilităților conexe concepute pe baza „design-ului universal.”	Număr teme de cercetare. Plan-cadru de accesibilitate a transportului public pentru oraș. Plan-cadru de accesibilitate a transportului public pentru municipiu. Număr teme cercetare aplicate în domeniu.	2017-2020	MT MDRAP MENCS ANPD	Fonduri europene, Buget de stat, Alte surse
	2.4. Implicarea activă a persoanelor cu dizabilități, inclusiv a copiilor cu dizabilități, prin organizațiile care îi reprezintă, în dezvoltarea și implementarea politicilor, legislației și programelor privind asigurarea accesului la sistemul de transport public.	Număr organizații ale persoanelor cu dizabilități consultate.	2017-2020	MT ANPD	Fonduri europene, Buget de stat
	2.5.Creșterea gradului de conștientizare și sensibilizare privind importanța accesibilității pentru îmbunătățirea calității vieții tuturor	Număr de campanii organizate. Număr de entități publice și private informate.	2016-2020	MT MDRAP ANPD	Fonduri europene, Buget de stat

	membrilor societății.				
OS.3 Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologii și sisteme informatice și de comunicații.	3.1. Îmbunătățirea cadrului legal și de reglementare privind asigurarea accesului la servicii de informare, comunicații și de altă natură, inclusiv servicii electronice și de urgență.	Cadru legislativ revizuit. Sistem de achiziții publice incluziv Standarde tehnice și ghiduri elaborate.	2016-2020	ANPD MCSI MMFPSPV	Fonduri europene, Buget de stat
	3.2. Introducerea cunoștințelor despre accesibilitate și „design universal” în sistemul de formare inițială și continuă a reprezentanților APL precum și a profesioniștilor și a personalului din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor.	Număr programe de formare în domeniul accesibilității aprobate. Număr reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale formați. Număr studenți/profesioniștidin domeniul tehnologiilor și sistemelor informatice și de comunicații/personalAPL formați.	2016-2020	ANPD MCSI APL MENCS	Fonduri europene, Buget de stat
	3.3. Dezvoltarea cercetării în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor accesibile pentru a răspunde cerințelor variate ale persoanelor cu dizabilități la costuri minime.	Număr teme de cercetare. Număr teme cercetare aplicate în domeniu. Serviciul de urgență adaptat.	2017 -2020	MCSI MENCS ANPD MDRAP MS	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	3.4. Implicarea activă a persoanelor cu dizabilități, inclusiv a copiilor cu dizabilități, prin organizațiile care îi reprezintă, în dezvoltarea și implementarea politicilor, legislației și programelor în domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor.	Număr organizații ale persoanelor cu dizabilități consultate.	2017-2020	MCSI ANPD	Fonduri europene, Buget de stat
	3.5.Creșterea gradului de conștientizare și sensibilizare privind importanța accesibilității pentru îmbunătățirea calității vieții tuturor membrilor societății.	Număr de campanii organizate. Număr de entități publice și private informate.	2016-2020	ANPD MCSI MENCS	Fonduri europene, Buget de stat
OS.4 Coordonarea și monitorizarea la nivel național a procesului de promovare și implementare a accesibilității în toate domeniile vieții, în concordanță cu principiile „designului universal”.	4.1 Elaborarea Planului național de Accesibilitate (PNAc) cu scopul de a asigura accesul și participarea persoanelor cu dizabilități si a copiilor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la toate domeniile vieții.	Plan Național de Accesibilitate (PNAc).	2016-2017	ANPD MDRAP MT MENCS MS MCSI MAI APL	Buget de stat
	4.2 Monitorizarea gradului de îndeplinire a	Proceduri și instrumente de	2018-2020	ANPD	Fonduri

	indicatorilor PNAc.	monitorizare a implementării PNAc. Rapoarte publice de evaluare cantitativă și calitativă.		MDRAP MT MENCS MS MCSI MC MTS MAI APL	europene, Buget de stat

II. Participare

Obiectiv general
Asigurarea participării depline a persoanelor cu dizabilități în toate domeniile vieții.

Obiectiv specific	**Măsuri**	**Indicatori de rezultat**	**Termen realizare**	**Responsabil și parteneri**	**Resurse financiare**
1	2	3	4	5	6
OS 1. Promovarea participării efective și depline a persoanelor cu dizabilități la procesele de luare a deciziilor publice.	1.1. Consultarea permanenta a organizațiilor persoanelor cu dizabilități și implicarea persoanelor cu dizabilități în toate procesele de luare a deciziilor.	Număr protocoale încheiate între organismele guvernamentale și organizațiile persoanelor cu dizabilități. Număr consultări ale organizațiilor persoanelor cu dizabilități. Număr consultări a persoanelor cu dizabilități.	2016-2020	ANPD APL	Buget de stat, Alte surse

	1.2. Realizarea de sesiuni de instruire și alte tipuri de programe de informare pentru dezvoltarea de competențe sociale și civile ale personalului care interacționează sau este implicat în asistența și protecția persoanelor cu dizabilități, în sensul încurajării participării persoanelor cu dizabilități la viața socială.	Număr personal instruit/format.	2016-2020	ANPD MMFPSPV ANPIS MDRAP APL	Fonduri europene
	1.3. Realizarea de formări ale personalului din cadrul organizațiilor neguvernamentale și a persoanelor cu dizabilități, precum și a membrilor familiilor lor, cu privire la încurajarea participării persoanelor cu dizabilități la viața socială.	Număr persoane formate.	2016-2020	ANPD	Fonduri europene
	1.4. Realizarea de campanii publice de conștientizare prin care se încurajează percepțiile pozitive cu privire la persoanele cu dizabilități și receptivitatea față de drepturile acestora precum și cu privire la contribuțiile valoroase pe care persoanele cu dizabilități le pot aduce la bunăstarea generală.	Număr campanii de conștientizare. Număr materiale de promovare.	2016-2020	ANPD APL	Fonduri europene
OS 2 Asigurarea de sprijin pentru exercitarea de către persoanele cu dizabilități a capacității juridice.	2.1. Analiza cazuisticii legate de procedura de punere sub interdicție și instituirea tutelei.	Raport de analiză.	2016	ANPD ANPDCA ANPIS APL MJ	Nu este cazul
	2.2.Elaborarea și diseminarea procedurii de lucru privind reprezentarea persoanelor cu dizabilități.	Procedura elaborată. Număr entități informate.	2016	ANPD ANPDCA MJ APL	Nu este cazul
	2.3. Analiza anuală a situației persoanelor cu dizabilități puse sub interdicție.	Raport de analiză.	2016-2020	ANPD APL	Nu este cazul
	2.4. Analiza privind tipurile de servicii de sprijin necesare pentru exercitarea capacității juridice.	Raport de analiză.	2016-2017	ANPD MJ APL	Nu este cazul
	2.5. Crearea de servicii de sprijin pentru asigurarea exercitării capacității juridice.	Număr de servicii create.	2020	MJ ANPD APL	Buget de stat, Fonduri europene

OS 3. Asigurarea de sprijin pentru accesul efectiv al persoanelor cu dizabilități la actul de justiție.	3.1. Analiza privind tipurile de servicii de sprijin necesare pentru acces efectiv la actul de justiție.	Raport de analiză.	2016-2020	ANPD MJ	Nu este cazul
	3.2. Diversificarea serviciilor de sprijin pentru a asigura persoanelor cu dizabilități accesul efectiv la actul de justiție.	Număr de servicii de sprijin create.	2020	ANPD APL MJ	Buget de stat, Fonduri europene
OS 4. Asigurarea de sprijin pentru exercitarea de către persoanele cu dizabilități a dreptului la vot.	4.1. Elaborarea și implementarea unor programe și proceduri unitare privind exercitarea dreptului de vot de către persoanele cu dizabilități;	Set de programe și proceduri aprobate. Protocol AEP- ANPD . Raport public de activitate.	2016-2020	AEP ANPD APL	Fonduri europene, Buget de stat
	4.2. Realizarea de campanii de informare privind exercitarea dreptului de vot de către persoanele cu dizabilități;	Număr de campanii realizate. Protocol AEP-ANPD. Raport public de activitate.	2016-2020	AEP ANPD APL	Fonduri europene, Buget de stat
	4.3. Stabilirea și implementarea standardelor de acces al persoanelor cu dizabilități la secțiile de votare.	Set de standarde aprobate. Număr secții de votare în care au fost implementate standardele de acces. Protocol AEP-ANPD. Raport public de activitate.	2016-2020	AEP ANPD MDRAP APL	Fonduri europene, Buget de stat
OS 5. Îmbunătățirea cadrului de furnizare a informațiilor destinate publicului larg în formate accesibile și cu tehnologii adecvate diverselor tipuri de handicap.	5.1. Furnizare de asistență tehnică în domeniul asigurării accesibilității informațiilor prin: ghiduri, standarde, instrucțiuni și alte forme.	Număr ghiduri/standarde/instrucțiuni /an.	2016-2020	ANPD	Nu este cazul
	5.2. Realizarea de activități de promovare a resurselor existente pentru utilizarea limbajului mimico-gestual, a limbajului specific surdocecității, scrierii Braille, comunicării augmentative și a tehnologiilor și dispozitivelor de acces.	Număr activități de promovare /an.	2016-2020	ANPD	Fonduri europene
	5.3. Realizarea de formare a personalului implicat în activitățile de informare.	Număr personal format/an.	2016-2020	ANPD	Fonduri europene

	5.4. Încurajarea instituțiilor publice, a mediului economic și a societății civile pentru adoptarea de modalități de furnizare a informațiilor de interes general în formate accesibile.	Modele de bună practică.	2016-2020	ANPD	Fonduri europene, Alte surse
	5.5. Îmbunătățirea mecanismelor de primire și soluționare a petițiilor.	Raport de analiză. Număr personal informat/format Număr ghiduri elaborate. Raport anual de monitorizare privind evidențierea activității de primire și soluționare a petițiilor persoanelor cu dizabilități în raportarea anuală a instituțiilor publice.	2016-2020	ANPD APL AEP CNCD	Buget de stat
	5.6. Creșterea acțiunilor de control privind asigurarea furnizării informațiilor destinate publicului larg în formate accesibile.	Număr campanii de control /an. Număr entități controlate.	2016-2020	ANPD ANPIS	Buget de stat
OS 6. Asigurarea de sprijin și asistență adecvată pentru exercitarea deplină și efectivă de către persoanele cu dizabilități a dreptului la alegere, libertate individuală, control al vieții personale și pentru îndeplinirea responsabilităților ce le revin în creșterea copiilor.	6.1. Dezvoltarea serviciilor de sprijin pentru exercitarea deplină și efectivă de către persoanele cu dizabilități a dreptului la alegere, libertate individuală, control al vieții personale și pentru îndeplinirea responsabilităților ce le revin în creșterea copiilor lor.	Număr servicii de sprijin dezvoltate.	2016-2020	ANPD ANPDCA APL	Buget de stat, Fonduri europene
OS 7. Asigurarea de servicii de sprijin diversificate, accesibile, pentru facilitarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități, furnizate în comunitate, atât în mediul urban cât și în mediul rural.	7.1. Realizarea analizelor de impact privind implementarea directivelor și tratatelor europene, în ceea ce privește deplina integrare și participare a persoanelor cu dizabilități la viața socială și îmbunătățirea cadrului legislativ, după caz.	Raport de analiză. Cadru legislativ armonizat.	2018-2020	ANPD MMFPSPV	Buget de stat
	7.2. Identificarea nevoilor specifice ale persoanelor cu dizabilități.	Raport de analiză privind nevoile identificate.	2016-2017	ANPD APL ANPIS MMFPSPV ANPDCA	Buget de stat

	7.3. Dezvoltarea, inclusiv diversificarea serviciilor de sprijin pentru facilitarea incluziunii sociale.	Număr de servicii de sprijin dezvoltate. Număr de servicii de sprijin diversificate.	2016-2020	ANPD, APL ANPIS MMFPSPV ANPDCA	Buget de stat
	7.4. Dezvoltarea capacității instituționale la nivel central și local pentru a răspunde nevoilor specifice ale persoanelor cu dizabilități.	Număr de specialiști angajați în serviciile publice destinate persoanelor cu dizabilități. Număr personal format. Standarde revizuite.	2016-2020	ANPD APL ANPIS MMFPSPV MDRAP ANC MS	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	7.5. Asigurarea numărului de angajați necesar în serviciile destinate persoanelor cu dizabilități din comunitate.	Număr de specialiști angajați în serviciile publice destinate persoanelor cu dizabilități.	2016-2020	ANPD APL MMFPSPV ANPIS	Buget de stat, Alte surse
	7.6. Realizarea de formare inițială și continuă a personalului din serviciile dezvoltate în comunitate.	Număr de personal format.	2016-2020	ANPD APL MMFPSPV ANPIS	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	7.7. Dezvoltarea serviciilor de sprijin pentru a asigura abilitarea și reabilitarea, precum și integrarea în comunitate și în toate aspectele societății, disponibile în comunitatea în care trăiesc.	Persoane cu dizabilități care beneficiază de servicii de sprijin. Număr forme de sprijin pentru a asigura abilitarea și reabilitarea reglementate. Număr de servicii de sprijin create. Număr persoane cu dizabilități care beneficiază de servicii de sprijin și de informare în privința utilizării echipamentelor și tehnologiilor care vizează abilitarea și reabilitarea.	2016-2020	ANPD APL	Fonduri europene, POR Buget de stat, Alte surse
	7.8. Prevenirea instituționalizării și susținerea dezinstituționalizării prin înființarea și/sau diversificarea tipurilor de servicii sociale acordate care să răspundă nevoilor specifice ale persoanelor cu dizabilități.	Număr de Strategii de dezvoltare locală în care sunt incluse măsuri dedicate investițiilor în infrastructura socială, cu prioritate în zonele sărace/marginalizate (ex. localități cu număr redus de	2016-2020	ANPD MADR MMFPSPV MDRAP ANC APL	Fonduri europene - POR, Buget de stat, Alte surse

		servicii alternative: centre de zi, respiro, servicii de suport, etc); Număr de Strategii de dezvoltare locală în care sunt incluse servicii destinate persoanelor cu dizabilități, cu prioritate în zonele sărace/marginalizate (ex. localități cu număr redus de servicii alternative: centre de zi, respiro, servicii de suport, etc); Număr de servicii de sprijin în comunitate dezvoltate. Proceduri de lucru operaționale. Standarde de calitate /ocupaționale noi / revizuite. Număr servicii primare și de sprijin în mediul rural. Număr centre respiro. Număr centre de criză. Standardul de management de caz elaborat.			
	7.9. Conștientizarea și sensibilizarea opiniei publice pentru combaterea stereotipurilor negative și încurajarea participării depline a persoanelor cu dizabilități la viața în comunitate.	Număr de campanii de conștientizare și sensibilizare a opiniei publice. Număr materiale publicitare (pliante, fluturași, manuale etc.)	2016-2020	ANPD, APL ANPIS MMFPSPV	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
OS.8 Dezinstituționalizarea și prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități, concomitent cu dezvoltarea serviciilor alternative de sprijin pentru viață independentă și integrare în comunitate.	8.1. Elaborarea Planului Național de Dezinstituționalizare a Persoanelor Adulte cu Dizabilități (PNDPD) prin analiza și evaluarea nevoilor și resurselor existente și prin consultarea cu toți factorii implicați.	Planul Național de Dezinstituționalizare a Persoanelor Adulte cu Dizabilități (PNDPD) diseminat. Planul Județean de Dezinstituționalizare a Persoanelor cu Dizabilități avizat de ANPD și aprobat prin HCJ.	2017	ANPD APL	Fonduri europene, Buget de stat
	8.2. Dezinstituționalizarea persoanelor cu dizabilități din centrele rezidențiale de tip vechi, în etape, concomitent cu dezvoltarea de servicii în comunitate.	Număr de proiecte aprobate. Număr persoane formate. Număr de servicii dezvoltate în comunitate.	2016-2020	ANPD MDRAP MFE APL ANC	Fonduri europene, POR Buget de stat, Alte surse

OS.9 Asigurarea accesului și participării persoanelor cu dizabilități la programe și contexte de educație nonformală, activități culturale, sportive, timp liber și recreative, adecvate intereselor și cerințelor specifice.	9.1. Asigurarea condițiilor de acces a persoanelor cu dizabilități la activități de educație nonformală, culturale, sportive, de timp liber și recreative.	Seturi de materiale de informare adaptate. Bune practici diseminate. Număr evenimente media pe tema dizabilității realizate. Număr programe adaptate nevoilor persoanelor cu dizabilități.	2016-2020	MENCS MMFPSPV MS MTS ANPD APL ANUP	Buget de stat, Fonduri europene
	9.2. Organizarea la nivel local, județean și național, de activități de educație nonformală, culturale, sportive, de timp liber și recreative care implică participarea persoanelor cu dizabilități alături de ceilalți, în condiții de egalitate precum conferințe, festivaluri, proiecte, concursuri.	Număr activități realizate.	2016-2020	MENCS MS MTS ANPD ISJ APL	Buget de stat, Fonduri europene
	9.3. Promovarea voluntariatului în vederea participării persoanelor cu dizabilități la activități educaționale, culturale, sportive.	Număr de activități de voluntariat dezvoltate.	2016-2020	ISJ APL	Fonduri europene
OS.10 Asigurarea mobilității personale astfel încât persoanele cu dizabilități să aibă posibilitatea să trăiască independent și să participe pe deplin la toate aspectele vieții.	10.1. Integrarea conceptului de mobilitate personală în toate politicile, programele, serviciile naționale și cele din comunitate destinate persoanelor cu dizabilități.	Set de definiții și reglementări ale conceptului, serviciilor și ocupațiilor. Standarde tehnice și ghiduri privind modul de obținere și de compensare echipamentelor, tehnologiilor asistive și de acces elaborate. Set de reglementari și ghiduri pentru implicarea activa a persoanelor cu dizabilități în luarea deciziilor care le privesc în mod direct.	2017-2019	ANPD ANPIS MS APL INEMRCM	Buget de stat, Fonduri europene, Buget asigurări sociale de stat

	10.2. Facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități la mijloace, dispozitive de mobilitate, tehnologii de asistare si forme active de asistență și de intermediere de calitate la costuri accesibile.	Set de reglementări pentru distribuția mijloacelor, dispozitivelor de sprijin și de asistare. Set de reglementari și proceduri pentru furnizarea de formare pentru dezvoltarea abilităților de mobilitate a persoanelor cu dizabilități și a personalului.	2016-2020	MMFPSPV ANPD MS MENCS MCSI APL	Buget de stat
	10.3. Stimularea cercetării și dezvoltării în industria echipamentelor, tehnologiilor asistive și de acces.	Structură de cercetare în domeniu. Sistem de colectare de informații relevante pentru identificarea și eliminarea barierelor de mobilitate personală. Proiecte de cercetare aplicate în industria echipamentelor, tehnologiilor asistive și de acces.	2018-2020	MMFPSPV ANPD ANPIS MS MENCS MCSI APL INEMRCM	Fonduri europene, Buget de stat, Buget asigurări sociale de stat

III. Egalitate

Obiectiv general
Eliminarea discriminării și asigurarea egalității pentru persoanele cu dizabilități.

Obiectiv specific	**Măsuri**	**Indicatori de rezultat**	**Termen realizare**	**Responsabil și parteneri**	**Resurse financiare**
1	2	3	4	5	6
OS 1. Eliminarea discriminării pe criterii de dizabilitate.	1.1.Analiza și modificarea sau completarea, după caz, a cadrului legislativ și a practicilor existente care constituie discriminare împotriva persoanelor cu dizabilități.	Raport de analiză. Modificări elaborate și aprobate.	2016-2020	CNCD MMFPSPV ANPD APL	Nu este cazul

	1.2. Realizarea analizelor de impact privind implementarea directivelor europene cu relevanță pentru discriminarea în muncă a persoanelor cu dizabilități.	Raport de analiză.	2016	ANPD CNCD MMFPSPV	Nu este cazul
	1.3. Realizarea de campanii de sensibilizare a societății privind necesitatea prevenirii și combaterii discriminării pe criteriul dizabilității.	Număr de campanii de sensibilizare a societății.	2016-2020	ANPD CNCD MMFPSPV APL	Fonduri europene
	1.4. Formarea personalului cu privire la discriminarea pe criteriul dizabilității.	Număr personal format.	2016-2020	CNCD ANPD APL	Fonduri europene
OS 2. Asigurarea exercitării drepturilor civile și politice de către toate persoanele cu dizabilități, inclusiv de cele care au nevoie de mai mult sprijin.	2.1. Identificarea barierelor cu care se confruntă persoanele cu dizabilități, în mod deosebit copiii, fetele, femeile și persoanele vârstnice, în exercitarea drepturilor civile și politice.	Raport de analiză.	2016	ANPD MMFPSPV ANPDCA	Nu este cazul
	2.2. Analiza și modificarea sau completarea, după caz, a cadrului legislativ pentru a asigura atât revizuirea periodică a măsurilor de punere sub interdicție judecătorească cât și accesul persoanelor cu dizabilități la proceduri de control jurisdicțional pentru a contesta tutela sau modul în care aceasta este administrată.	Raport de analiză. Modificări elaborate și aprobate.	2016 - 2020	MJ ANPD	Nu este cazul
	2.3. Analiza și modificarea sau completarea după caz, a cadrului legislativ, pentru recunoașterea și exercitarea de către persoanele cu dizabilități a capacității juridice, asigurând totodată protecția adecvată și eficientă pentru prevenirea abuzurilor, respectând drepturile, voința și preferințele persoanei.	Raport de analiză. Modificări elaborate și aprobate.	2016 - 2020	MJ ANPD	Nu este cazul

	2.4. Analiza și modificarea sau completarea după caz, a cadrului legislativ referitor la asigurarea dreptului persoanelor cu dizabilități de a deține sau moșteni proprietăți, de a-și gestiona propriile venituri și a avea acces la împrumuturi bancare, ipoteci și alte forme de credit.	Raport de analiză. Modificări elaborate și aprobate.	2016 - 2020	MJ ANPD	Buget de stat
	2.5. Analiza și modificarea sau completarea, după caz, a cadrului legislativ referitor la asigurarea accesului efectiv la actul de justiție, al persoanelor cu dizabilități, ca participanți direcți și indirecți, inclusiv ca martori.	Raport de analiză. Modificări elaborate și aprobate.	2016 - 2020	CSM MJ ANPD	Buget de stat
	2.6. Analiza și modificarea sau completarea, după caz a cadrului legislativ referitor la exercitarea de către persoanele cu dizabilități, a dreptului de a vota prin vot secret.	Raport de analiză. Modificări elaborate și aprobate.	2016 - 2020	CSM MJ ANPD	Buget de stat
	2.7. Analiza și modificarea sau completarea, după caz, a cadrului legislativ referitor la asigurarea dreptului la viață privată.	Raport de analiză. Modificări elaborate și aprobate.	2016 - 2020	MJ ANPD ANSPDCP	Buget de stat
	2.8. Analiza și modificarea sau completarea, după caz, a cadrului legislativ referitor la protejarea confidențialității informațiilor referitoare la datele personale, medicale, educaționale și de reabilitare ale persoanelor cu dizabilități, inclusiv în domeniul securității în muncă.	Raport de analiză. Modificări elaborate și aprobate.	2016 - 2020	ANPD MMFPSPV ANSPDCP MAI MJ MS MENCS	Buget de stat

	2.9. Realizarea de campanii publice de conștientizare prin care se încurajează receptivitatea față de drepturile persoanelor cu dizabilități precum și cu privire la contribuțiile valoroase pe care persoanele cu dizabilități le pot aduce la bunăstarea generală.	Număr de campanii de conștientizare realizate.	2016-2020	ANPD	Fonduri europene
	2.10. Realizarea de sesiuni de instruire și alte tipuri de programe de informare pentru dezvoltarea de competențe sociale și civile ale personalului care interacționează sau este implicat în asistența și protecția persoanelor cu dizabilități, cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului pentru persoanele cu dizabilități.	Număr personal instruit/format.	2016-2020	ANPD MMFPSPV MDRAP CJ/DGASPC APL	Fonduri europene
	2.11. Desfășurarea de instruiri și/sau alte forme de pregătire profesională și de transfer de informații cu privire la prevederile Convenției, preponderent pentru practicienii din cadrul sistemului judiciar și al celui penitenciar : judecători, procurori, avocați, polițiști și lucrători din penitenciare.	Număr personal instruit.		ANPD MJ MI	Fonduri europene
	2.12. Formarea personalului din cadrul organizațiilor neguvernamentale și a persoanelor cu dizabilități, precum și a membrilor familiilor lor, cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului pentru persoanele cu dizabilități.	Număr personal format /an. Număr familii formate.	2016-2020	ANPD	Fonduri europene
OS 3. Protejarea persoanelor cu dizabilități împotriva actelor de violență, exploatare, neglijare, abuz, împotriva relelor tratamente, torturii, tratamentelor sau pedepselor crude, inumane și degradante, precum și a traficului de persoane.	3.1. Analiza și modificarea sau completarea, după caz, a cadrului legislativ, a procedurilor și practicilor din punct de vedere al identificării formelor de violență, exploatare, neglijare și abuz, precum și împotriva relelor tratamente, torturii și a tratamentelor sau pedepselor crude, inumane și degradante și a traficului de persoane referitoare la persoanele cu dizabilități.	Raport de analiză. Proceduri modificate.	2017	ANPD ANPDCA ANES ANPIS MAI MJ CSM MP DIICOT MS MENCS APL	Fonduri europene, Buget de stat

	3.2. Asigurarea de sprijin pentru reabilitarea și reintegrarea socială a persoanelor cu dizabilități, victime ale exploatării, violenței, sau abuzului, torturii, tratamentelor sau pedepselor crude, inumane sau degradante și traficului de persoane.	Număr de servicii de sprijin dezvoltate.	2016-2020	MJ	Fonduri europene, Buget de stat
	3.3. Realizarea de campanii de informare și sensibilizare împotriva actelor de violență, exploatare, neglijare și abuz, precum și împotriva relelor tratamente, torturii și a tratamentelor sau pedepselor crude, inumane și degradante și a traficului de persoane.	Număr de campanii realizate.	2016-2020	ANPD ANES MAI MJ MS APL	Fonduri europene, Buget de stat
	3.4. Formarea personalului implicat în lucrul cu persoanele cu dizabilități în scopul protejării acestora împotriva actelor de violență, exploatare, neglijare și abuz, precum și împotriva relelor tratamente, torturii și a tratamentelor sau pedepselor crude, inumane și degradante și a traficului de persoane.	Număr personal format.	2016-2020	ANPD MAI ANP INM MJ MS APL	Fonduri europene, Buget de stat
	3.5. Monitorizarea actelor de violență, exploatare, neglijare și abuz, precum și a relelor tratamente, torturii sau pedepselor crude, inumane și degradante, a traficului de persoane, împotriva persoanelor cu dizabilități.	Raport de monitorizare anual.	2016-2020	ANPD ANPDCA MAI MJ MS MENCS ANP Avocatul Poporului APL	Buget de stat
OS 4. Asigurarea protecției și securității persoanelor cu dizabilități în situații de risc, urgențe umanitare și dezastre naturale.	4.1. Dezvoltarea serviciilor, a canalelor de comunicare și a măsurilor logistice pentru protecția și securitatea persoanelor cu dizabilități în situații de risc, urgențe umanitare și dezastre naturale.	Proceduri eficiente. Număr de servicii de sprijin. Număr de personal format. Număr de localități în care a fost diseminată informația. Procentul de acoperire la nivel național.	2016-2020	MAI APL MS MJ MAN ANPIS	Buget de stat, Fonduri europene
OS 5. Monitorizarea respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru persoanele cu dizabilități.	5.1. Elaborarea procedurilor și instrumentelor de monitorizare de către fiecare instituție responsabilă	Proceduri și instrumente de monitorizare. Rapoarte publice. Număr de consultări realizate.	2016-2020	ANPD ANPDCA CNCD ANPIS APL	Buget de stat

				MJ Avocatul Poporului IRDO	
	5.2. Elaborarea de rapoarte privind respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru persoanele cu dizabilități	Rapoarte publice anuale.	2016-2020	CNCD Avocatul Poporului IRDO	Buget de stat

IV. Ocuparea forței de muncă

Obiectiv general
Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la un mediu de lucru deschis, incluziv și accesibil, atât în sectorul public cât și în cel privat, concomitent cu asigurarea accesului lor efectiv la servicii de sprijin pentru creșterea ocupării pe piața muncii.

Obiectiv specific	Măsuri	Indicatori de rezultat	Termen realizare	Responsabil și parteneri	Resurse financiare
1	2	3	4	5	6
OS.1 Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la un mediu de lucru deschis, incluziv și accesibil.	1.1. Îmbunătățirea cadrului procedural administrativ, pe baza analizei acestuia, din punct de vedere al identificării și eliminării barierelor din domeniul ocupării în muncă a persoanelor cu dizabilități, inclusiv privind condițiile de recrutare, plasare, angajare și menținere în muncă, progresul în carieră, condițiile de sănătate și securitate la locul de muncă.	Raport de analiză. Cadru procedural administrativ revizuit.	2016 - 2020	ANPD CNCD MMFPSPV ANOFM ANPIS MS APL	Buget de stat

	1.2. Realizarea unor programe de informare, inclusiv în formate adaptate, privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului pentru persoanele cu dizabilități, cu accent pe dreptul la muncă și la servicii de sprijin, în egalitate cu ceilalți.	Programe de informare. Număr de persoane informate.	2016 - 2020	ANPD CNCD MMFPSPV ANOFM APL	Fonduri europene
	1.3. Realizarea unor pachete de informații de bază, a unor programe de informare și formare privind "adaptarea rezonabilă" și „ design universal" în domeniul ocupării în muncă.	Pachete de informații. Programe de informare în formate adaptate (Braille, suport audio, limbaj ușor de citit). Număr de persoane informate/formate.	2016 - 2020	ANPD CNCD MMFPSPV ANOFM CNAS MS APL	Fonduri europene
	1.4. Furnizarea de servicii de sprijin pentru integrarea în muncă a persoanelor cu dizabilități în sistem integrat cu servicii educaționale, de sănătate și altele, în vederea dezvoltării personale și a tranziției de la servicii rezidențiale către servicii comunitare.	Bază de date servicii de sprijin. Număr standarde noi/revizuite pentru ocupațiile implicate în serviciile de sprijin. Număr servicii integrate înființate.	2016-2020	ANPD MMFPSPV ANOFM APL ANC	Fonduri europene, Buget de stat, Alte surse
	1.5. Realizarea de activități de formare, calificare, consiliere și alte forme de pregătire a personalului care lucrează în servicii sociale, de ocupare și de sprijin pentru persoanele cu dizabilități.	Număr personal format, pe tipuri de formare. Persoane care și-au îmbunătățit nivelul de calificare.	2016 - 2020	ANPD MMFPSPV ANOFM ANC	Fonduri europene
	1.6.Monitorizarea angajării persoanelor cu dizabilități în sectorul public.	Proceduri și instrumente de monitorizare. Rapoarte anuale.	2016-2020	ANPIS ANPD MMFPSPV MFP	Nu este cazul Alte surse
	1.7. Intensificarea colaborării între autoritățile locale cu atribuții în vederea identificării soluțiilor eficiente de dezvoltare și susținere a serviciilor auxiliare pentru activitățile independente ale persoanelor cu dizabilități, de tip asigurări, service, transport, asistență juridică și altele.	Acorduri colaborare. Număr parteneriate.	2016 - 2020	ANPD MMFPSPV AJOFM APL	Buget de stat, Fonduri europene
	1.8. Dezvoltarea de măsuri de sprijin (de orice natură: fiscale, economice, de know-how, etc.) destinate angajatorilor, pentru ca aceștia să poată pune la dispoziția persoanelor cu dizabilități tehnologii asistive adaptate locului de muncă/accesibilizarea locului de	Măsuri de sprijin dezvoltate. Tehnologii asistive adaptate. locului de muncă. Locuri de muncă accesibilizate. Utilaje/linii tehnologice adaptate la necesitățile persoanelor cu	2018-2020	MFE ANPD	Buget de stat, Fonduri europene

	muncă/adaptarea utilajelor/liniilor tehnologice la necesitățile persoanelor cu dizabilități.	dizabilități.			

	1.9.Realizarea de analize de impact privind sistemul de cotă, de cercetări privind incidența adaptărilor rezonabile, costurile sau calitatea acestora, alte analize privind situația unităților protejate autorizate și/sau a persoanelor cu dizabilități în ceea ce privește ocuparea forței de muncă.	Analize de impact. Număr de cercetări.	2016-2020	ANPD MMFPSPV ANOFM	Buget de stat, Fonduri europene
OS. 2 Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la programe vocaționale, de pregătire pentru muncă, de tip antreprenoriat și viață independentă.	2.1. Îmbunătățirea sistemului de evaluare a abilităților și opțiunilor persoanelor cu dizabilități din punct de vedere instituțional și al procedurilor de lucru în aria vocațională și profesională, în baza analizei de sistem și de impact.	Raport de analiză. Componentă instituțională funcțională. Proceduri și instrumente operaționale.	2016 - 2020	ANPD MENCS MMFPSPV MDRAP MS INEMRCM	Fonduri europene, Buget de stat, Buget de asigurări sociale de stat, Alte surse
	2.2. Îmbunătățirea cadrului legislativ și administrativ care reglementează potrivirea dintre nivelul de educație și pregătire a persoanelor cu dizabilități cu cerințele de pe piața muncii, din punct de vedere al identificării și eliminării barierelor de acces.	Raport de analiză. Cadru legislativ revizuit.	2016 - 2020	ANPD MENCS	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	2.3. Încurajarea dezvoltării de programe vocaționale, ateliere protejate și a altor alternative de pregătire pentru muncă și viață independentă, precum și a serviciilor auxiliare necesare.	Număr programe vocaționale/ateliere protejate/alte alternative de pregătire pentru muncă și viață independentă/servicii auxiliare Standarde realizate/revizuite. Număr inițiative locale.	2016-2020	ANPD MMFPSPV ANOFM APL ANC	Fonduri europene, Alte surse
	2.4. Formarea personalului din structurile de evaluare vocațională și orientare profesională, a personalului care activează în domeniul pregătirii pentru muncă și viață independentă, încurajarea schimburilor de experiență și bune practici.	Număr persoane formate. Persoane care și-au îmbunătățit nivelul de calificare.	2016 - 2020	ANPD MENCS ANC	Fonduri europene

	2.5. Realizarea de programe de informare și formare pentru familii, reprezentanți sau alt aparținători legali, în vederea diminuării formelor de hiperprotecție a persoanelor cu dizabilități.	Număr pachete de informare. Număr persoane informate. Număr persoane formate.	2016-2020	ANPD MMFPSPV ANC	Fonduri europene, Buget de stat
	2.6. Participarea persoanelor cu dizabilități la programe și acțiuni de informare, consiliere, dezvoltare personală, cursuri de formare, programe de tip *A doua șansă* și alte forme de creștere a nivelului de educație și de formare profesională.	Număr persoane cu dizabilități participante. Număr programe. Număr persoane care au finalizat programe de formare profesională. Număr persoane participante la programe de formare profesională.	2016-2020	ANPD APL MMFPSPV MENCS ANOFM ANC	Fonduri europene, Buget de stat
	2.7. Asigurarea de servicii comunitare de sprijin, integrate și de calitate pentru persoanele cu dizabilități în domeniul ocupării, care să includă servicii de tip consiliere și evaluare vocațională, sprijin pentru integrarea în muncă și altele, în cadrul centrelor de zi.	Baza de date servicii de sprijin . Număr standarde noi/revizuite pentru ocupațiile implicate în serviciile de sprijin. Număr servicii integrate înființate.	2016-2020	ANPD MMFPSPV ANOFM APL ANC	Fonduri europene, Buget de stat, Alte surse
	2.8.Furnizarea de servicii integrate de sprijin în vederea tranziției de la servicii de îngrijire rezidențiale către servicii în comunitate.	Număr persoane cu dizabilități care beneficiază de servicii după părăsirea instituțiilor de tip rezidențial.	2016-2020	ANPD MMFPSPV ANOFM ANC APL	Fonduri europene, Buget de stat
	2.9. Formarea personalului din serviciile dezvoltate în vederea dezinstituționalizării și prevenirii instituționalizării.	Număr persoane formate, pe tipuri de formare.	2016-2020	ANPD MMFPSPV ANOFM ANC APL	Fonduri europene, Buget de stat
OS. 3 Promovarea contribuțiilor valoroase pe care le pot aduce persoanele cu dizabilități comunității, prin ocupare	3.1. Realizarea de campanii de promovare și informare privind calificările, meritele și abilitățile persoanelor cu dizabilități și contribuția acestora pe piața muncii.	Campanii realizate.	2016-2020	ANPD ANOFM MMFPSPV	Fonduri europene, Buget de stat, Alte surse

în muncă.					
	3.2.Promovarea alternativelor de ocupare, a formelor de economie socială, a bunelor practici în domeniul ocupării, a oportunităților de dezvoltare de activități independente.	Bază de date. Campanii realizate. Număr de inițiative de dezvoltare de activități independente.	2016-2020	ANPD ANOFM MMFPSPV APL	Fonduri europene, Buget de stat, Alte surse
	3.3.Consultarea persoanelor cu dizabilități, a organizațiilor neguvernamentale ale acestora, a angajatorilor și altor organisme implicate în domeniul ocupării în muncă.	Bază de date. Număr consultări. Număr persoane cu dizabilități participante. Număr proiecte comune.	2016-2020	ANPD	Fonduri europene, Buget de stat
	3.4.Consolidarea cooperării cu organizațiile internaționale de profil.	Număr parteneriate funcționale. Număr proiecte comune implementate. Număr beneficiari proiecte comune.	2016-2020	ANPD	Fonduri europene, Alte surse
OS. 4. Coordonarea și monitorizarea procesului de promovare și protejare a dreptului la viață independentă și muncă al persoanelor cu dizabilități.	4.1. Elaborarea *Planului național de pregătire pentru muncă și viață independentă (PNPMVI), pentru perioada 2016-2020.* 4.2. Monitorizarea implementării PNPMVI.	PNPMVI elaborat. Proceduri și instrumente de monitorizare PNPMVI. Rapoarte anuale. Număr persoane cu dizabilități angajate.	2016 - 2020	ANPD ANPDCA MMFPSPV MENCS ANOFM	Fonduri europene, Buget de stat

V. Educație și formare profesională

Obiectiv general:
Promovarea educației și formării profesionale favorabile incluziunii la toate nivelurile și a învățării de-a lungul vieții pentru persoanele cu dizabilități.

Obiectiv specific	Masuri	Indicatori de rezultat	Termen realizare	Responsabil și parteneri	Resurse financiare
1	2	3	4	5	6

OS.1 Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la educație și formare profesională, în forme și contexte adaptate la nevoile individuale în comunitățile în care trăiesc.	1.1.Îmbunătățirea cadrului legislativ pentru realizarea unui sistem educațional și de formare profesională incluziv, în toate formele și nivelurile de studiu și armonizarea conceptelor din educație la Convenția ONU cu privire la Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății.	Cadru legislativ revizuit.	2017	MENCS ANPD ISE	Nu este cazul[2]

[2]In sensul acestui PO, respectiv col.6, Resurse financiare, acolo unde se mentioneaza <nu este cazul> se intelege ca nu sunt necesare resurse financiare noi, ci masurile pot fi implementate cu resursele umane si materiale existente la nivel local si central.

	1.2.Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la învățământul obligatoriu, în forme și contexte adaptate, bazat pe principiile educației incluzive, în comunitățile în care trăiesc.	Numărul de elevi cu dizabilități școlarizați în unități de învățământ de masă în comunitățile de domiciliu / unități de învățământ special. Număr unități școlare incluzive.	2016-2020	MENCS ANPIS MT ANPD APL	Fonduri europene, Buget de stat
	1.3.Asigurarea unor servicii de sprijin individualizat la nivelul unităților de învățământ de masă și special, suficiente și de calitate.	Numărul serviciilor de sprijin individualizat. Numărul serviciilor create anual.	2016-2020	MENCS ANPD CJRAE/CMBRAE APL	Fonduri europene, buget de stat
	1.4. Adaptarea mediului fizic al unităților de învățământ și al altor spații cu rol educativ, pentru asigurarea accesului persoanelor cu diferite tipuri de dizabilitate.	Număr școli adaptate.	2016-2020	ANPIS APL	Buget de stat
	1.5. Facilitarea transportului persoanelor cu dizabilități la școală sau la alte spații de educație și formare.	Număr persoane cu dizabilități beneficiare.	2016-2020	MT APL	Buget de stat
	1. 6. Introducerea obligativității accesului persoanei de însoțire și/sau a persoanelor care au rol de coach, shadow, s.a.m.d. în unitățile de învățământ, inclusiv cele universitare.	Cadru administrativ, procedural, aprobat.	2018	MENCS ANPD ANPDCA	Buget de stat
	1.7. Promovarea conceptului de coach, shadow, pentru adolescentul și tânărul cu dizabilități prin informarea personalului din educație cu privire la necesitatea și rolul acestora în procesul de educație.	Număr de informări/ număr de cadre didactice.	2016-2020	MENCS ANPD ANPDCA	Buget de stat

	1.8. Elaborarea unor proceduri unitare de monitorizare a accesului la educație și formare a persoanelor cu dizabilități.	Număr de seturi de proceduri aprobat.	2017	MENCS MMFPSPV ANPD ANPDCA ANC	Nu este cazul
	1.9. Elaborarea unei metodologii interministeriale de evaluare, monitorizare și intervenție timpurie integrată pentru copiii și tinerii cu dizabilități.	Metodologie de evaluare și intervenție timpurie aprobată.	2017-2019	MENCS MS ANPD ANPDCA CJRAE CMBRAE	Nu este cazul
OS.2 Dezvoltarea competențelor persoanelor cu dizabilități necesare participării depline și egale la educație și formare, ca membrii activi ai comunității din care fac parte.	2.1. Dezvoltarea și diversificarea mijloacelor didactice, a auxiliarelor de învățare adaptate, de tip caiete de lucru, texte cu scrierea Braille, mijloace de comunicare augmentativă, texte mărite ori simplificate, tehnologii electronice asistive de învățare, softuri educaționale speciale și altele.	Numărul de elevi care beneficiază de activități, proceduri și tehnici complementare de facilitare a învățării, față de anul anterior.	2016-2020	MENCS ANPD CJRAE CMBRAE APL	Fonduri europene, Buget de stat
	2.2. Implicarea persoanelor cu dizabilități și a familiilor acestora ca parteneri egali în procesul de dezvoltare adecvată a ofertei de educație și formare oferită de către comunitate.	Creșterea numărului de persoane cu dizabilități și de familii ale acestora implicate.	2016-2018	MENCS ANPD CJRAE CMBRAE APL MMFPSPV ANC	Fonduri europene, Buget de stat
OS.3 Asigurarea calității serviciilor de educație și de formare profesională, adaptate nevoilor persoanelor cu dizabilități și relevante din perspectiva incluziunii.	3.1. Imbunătățirea continuă a sistemelor de formare inițială și continuă a resurselor umane din educație și formare profesională, în vederea aplicării principiilor educației incluzive și adaptării demersurilor la nevoile de sprijin ale persoanelor cu dizabilități.	Creșterea numărului persoanelor cu dizabilități care beneficiază servicii educaționale și de formare profesională de calitate.	2016-2020	MENCS ANOFM ISJ APL	Fonduri europene, Buget de stat

	3.2. Dezvoltarea și promovarea unui sistem eficient și integrat de consiliere și orientare școlară și profesională pentru persoanele cu dizabilități și pentru familiile acestora.	Creșterea numărului persoanelor cu dizabilități care beneficiază de servicii educaționale de calitate.	2016-2020	MENCS ISJ APL	Fonduri europene , Buget de stat
	3.3. Dezvoltarea de resurse specifice, unitare, la nivel național și intercorelate: educație-sănătate-protecție socială pentru evaluarea complexă timpurie și periodică a persoanelor cu dizabilității.	Set de resurse unitare aprobate.	2018	MENCS MS ANPD ANPDCA	Nu este cazul
	3.4. Elaborarea/revizuirea curriculumului pentru învățământul special și special integrat preuniversitar.	Număr de programe școlare elaborate/revizuite.	2016-2020	MENCS	Fonduri europene, Buget de stat
	3.5. Introducerea, în grila de evaluare/monitorizare a activității cadrelor didactice, a unor indicatori referitori la aplicarea principiilor educației incluzive în activitatea didactică.	Grilă de evaluare a activității cadrelor didactice revizuită.	2017	MENCS	Nu este cazul
OS.4 Creșterea gradului de conștientizare în familie, școală, comunitate și societate a importanței și nevoii respectării dreptului la educație și formare profesională pentru toate persoanele cu dizabilități.	4.1. Derularea de campanii de promovare a dreptului persoanelor cu dizabilități la educație și formare de calitate, în condiții de egalitate cu ceilalți.	Număr de campanii de promovare a dreptului persoanelor cu dizabilități la educație.	2016-2020	MENCS MMFPSPV MS ANPD APL	Buget de stat

VI. Protecție socială

Obiectiv general
Promovarea și protecția dreptului persoanelor cu dizabilități la un standard adecvat de viață pentru îmbunătățirea continuă a calității vieții lor.

Obiectiv specific	Măsuri	Indicatori de rezultat	Termen realizare	Responsabil și parteneri	Resurse financiare
1	2	3	4	5	6

OS.1 Îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață a persoanelor cu dizabilități, precum și protecția dreptului acestora la un standard adecvat de viață.	1. 1. Definirea conceptului de "standard adecvat de viață", analiza și modificarea sau completarea, după caz, a cadrului legislativ, prin referire la standardul adecvat de viață pentru persoanele cu dizabilități.	Cadru legislativ revizuit.	2017-2018	ANPD ANPDCA MMFPSPV MDRAP	Buget de stat, Fonduri europene

	1.2. Orientarea beneficiilor de asistență socială acordate pentru acoperirea costurilor directe ale dizabilității, complementar asigurării standardului adecvat de viață pentru persoanele cu dizabilități.	Cadru legislativ revizuit.	2017-2020	ANPD ANPDCA MMFPSPV ANPIS APL	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	1.3. Dezvoltarea capacității administrative a ANPD pentru coordonarea metodologică a implementării Strategiei și asigurării de sprijin în vederea elaborării și monitorizării implementării strategiilor locale în domeniu, precum și realizarea de instruiri ale personalului implicat.	Proceduri și instrumente de monitorizare operaționale Număr de persoane instruite.	2016-2020	ANPD MMFPSPV APL	Buget de stat, Fonduri europene
	1.4. Elaborarea și implementarea standardului de management de caz.	Standardul de management de caz elaborat.	2016-2020	ANPD ANPDCA APL	Buget de stat, Fonduri europene
	1.5. Îmbunătățirea sistemului național de evaluare a persoanelor cu dizabilități din perspectiva centrării pe nevoile individuale și acordării de sprijin personalizat.	Raport de analiză. Sistem de evaluare revizuit.	2016-2020	ANPD ANPDCA MMFPSPV CNPP (INMRCM)	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	1.6. Îmbunătățirea calității serviciilor furnizate persoanelor cu dizabilități în instituțiile de asistență socială.	Standarde revizuite. Număr de acțiuni de control. Număr persoane formate.	2016-2020	ANPIS ANPD APL	Buget de stat, Fonduri europene
OS.2 Asigurarea accesului la protecție socială, în special în cazul copiilor, fetelor, femeilor și persoanelor vârstnice cu dizabilități.	2.1. Abordarea echitabilă și unitară a nevoilor de sprijin și asistență ale persoanelor, independent de cauzele și momentul apariției dizabilității.	Sistem unitar de evaluare și încadrare pentru adulții cu dizabilități.	2016-2019	ANPD MMFPSPV	Buget de stat, Alte surse

	2.2. Simplificarea procedurilor necesare în vederea accesării beneficiilor de protecție socială.	Aplicații standardizate. Personal format.	2016-2020	MMFPSPV ANPD MDRAP APL	Fonduri europene
	2.3. Înființarea și monitorizarea echipelor mobile pentru intervenția în comunitate pentru persoanele cu dizabilități nedeplasabile.	Număr echipe mobile. Număr intervenții în comunitate. Procentul de acoperire la nivel național.	2016-2020	ANPD MMFPSPV MDRAP ANPIS APL	Fonduri europene, Buget de stat
	2.4. Asigurarea intervenției în situațiile de criză cu care se pot confrunta persoanele cu dizabilități.	Standard de calitate pentru centrele respiro și centrele de criză. Număr de persoane cu dizabilități care beneficiază de servicii de intervenție în situații de criză.	2016-2020	ANPD MMFPSPV MDRAP ANPIS APL	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	2.5. Îmbunătățirea sistemului de planificare și monitorizare a serviciilor de asistență sociale și de sprijin destinate persoanelor cu dizabilități.	Strategii de dezvoltare locală care cuprind planificarea și monitorizarea serviciilor. Proceduri de planificare și monitorizare operaționale.	2016-2017	APL ANPD ANPDCA MMFPSPV MDRAP	Buget de stat, Fonduri europene
	2.6. Îmbunătățirea cadrului legislativ pentru asigurarea accesului la servicii adecvate și accesibile ca preț, la dispozitive și alte tipuri de asistență pentru nevoile dizabilității.	Cadru legislativ revizuit.	2017-2018	MS,CNAS ANPD ANPDCA MMFPSPV ANPIS	Buget de stat, Fonduri europene
	2.7.Dezvoltarea serviciilor de îngrijire de lungă durată.	Număr beneficiari. Număr de servicii dezvoltate.	2016-2020	ANPD APL	Fonduri europene, Buget de stat

OS.3 Asigurarea de servicii integrate în comunitate.	3.1. Dezvoltarea/ înființarea de servicii care acordă în sistem integrat: servicii de sănătate, educație, locuire și de sprijin pentru persoanele cu dizabilități.	Modelul de serviciu comunitar integrat definit. Standarde de calitate elaborate. Servicii integrate înființate.	2016-2020	MS ANPD MMFPSPV MENCS MDRAP ANOFM APL	Fonduri europene, Buget de stat
	3.2. Contractarea serviciilor din cadrul sistemului integrat de servicii către furnizori privați în condiții de eficiență și cu respectarea standardelor în vigoare.	Contracte încheiate cu furnizori privați pentru acordarea serviciilor din cadrul sistemului integrat de servicii în sistem integrat.	2018-2020	APL MMFPSPV ANPD MS MENCS MDRAP ANOFM	Buget de stat, Fonduri europene
OS.4 Conștientizarea și sensibilizarea opiniei publice pentru susținerea creșterii calității vieții persoanelor cu dizabilități.	4.1. Promovarea dreptului egal al tuturor persoanelor cu dizabilități la îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață, precum și la un standard adecvat de viață.	Număr de acțiuni de conștientizare a comunităților.	2016-2020	ANPD ANPIS APL	Buget de stat, Fonduri europene
	4.2. Încurajarea voluntariatului și promovarea exemplelor de bună practică pentru susținerea creșterii calității vieții persoanelor cu dizabilități și incluziune socială.	Număr de servicii sociale care susțin activități de voluntariat. Număr de activități de voluntariat dezvoltate. Număr de parteneriate de voluntariat cu instituții și ONG-uri. Bune practici identificate.	2016-2019	MMFPSPV ANPD APL	Buget de stat
	4.3. Dezvoltarea dialogului și parteneriatului între toți factorii implicați în procesul de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități în vederea conștientizării și sensibilizării pentru combaterea stereotipurilor negative și pentru susținerea creșterii calității vieții persoanelor cu dizabilități.	Număr de protocoale de colaborare operaționale. Număr de acțiuni realizate. Număr de parteneriate semnate.	2016-2020	APL ANPD ANPIS MMFPSPV CNCD	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse

VII. Sănătate

Obiectiv general
Asigurarea accesului echitabil al persoanelor cu dizabilități, la servicii și facilități de sănătate, de calitate, care acordă atenție problemelor specifice de gen, la un cost rezonabil și cât mai aproape posibil de comunitățile în care acestea trăiesc.

Obiectiv specific	**Măsuri**	**Indicatori de rezultat**	**Termen realizare**	**Responsabil și parteneri**	**Resurse financiare**
1	2	3	4	5	6
OS 1 Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la aceeași gamă de servicii de sănătate, la același nivel de calitate, precum cele furnizate pentru celelalte persoane, inclusiv în domeniul sănătății sexuale și reproductive, al sănătății dentare și mentale.	1.1. Îmbunătățirea cadrului legislativ, acolo unde este cazul, în vederea asigurării accesului persoanelor cu dizabilități la serviciile de sănătate necesare inclusiv în scopul refacerii stării de sănătate.	Modificări și completări ale cadrului legislativ elaborate pe baza unui raport de analiză.	2017	MS CNAS ANPD ANPDCA MMFPSPV	Buget de stat, Fonduri europene

	1.2. Dezvoltarea și diversificarea tipurilor de servicii de sănătate, inclusiv a serviciilor de reabilitare medicală și a serviciilor conexe acestora, cu accent pe asistența ambulatorie, în alternative flexibile, cât mai aproape de comunitate și în sistem integrat cu celelalte servicii precum și cu o distribuție adecvată în plan geografic.	Număr de furnizori de servicii de reabilitare medicală în sistem ambulatoriu, aflați în relații contractuale cu casele de asigurări și distribuția geografică a acestora. Număr de servicii de îngrijiri medicale la domiciliu și distribuția geografică a acestora. Număr de servicii de asistență cu echipe mobile în comunități și distribuția geografică a acestora. Număr anual consultații de reabilitare medicală acordate persoanelor cu dizabilități, pe zone geografice. Număr anual de zile de tratament care se acordă în bazele de tratament pentru persoanele cu dizabilități, pe zile geografice. Număr de persoane cu dizabilități care au avut un consult de medicină dentară în ultimele 12 luni, pe zone geografice.	2016-2020	MS CNAS ANPD MMFPSPV APL DSP	Fonduri europene
	1.3. Definirea și dezvoltarea de servicii/ centre comunitare integrate în vederea abordării personalizate a persoanei cu dizabilități.	Număr de servicii/centre comunitare integrate. Număr de persoane cu dizabilități beneficiare.	2016-2020	MS ANPD CNAS ANPDCA MENCS APL	Fonduri europene, Buget de stat

	1.4. Asigurarea accesului fetelor și femeilor cu dizabilități, în condiții de egalitate, la informații și tratamente privind sănătatea reproducerii, planificare familială, educație sexuală, pe baza consimțământului liber exprimat.	Număr de fete și femei cu dizabilități care au fost informate și /sau care au beneficiat de mijloace tratamente privind sănătatea reproducerii, planificare familială.	2017-2020	MS CNAS CMR ANPD MENCS DSP APL CMI	FNAS, Buget de stat
	1.5. Includerea în serviciile de sănătate cu caracter general și în programele naționale de sănătate a unor intervenții specifice și strategii de abordare pentru persoanele cu dizabilități.	Creșterea gradului de satisfacție a persoanelor cu dizabilități față de serviciile medicale.	2018-2020	MS CNAS ANPD ANPDCA MMFPSPV DSP APL CMI	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	1.6. Implementarea conceptului de adaptare rezonabilă în serviciile de sănătate cu caracter general și în programele naționale de sănătate, în termeni de echipamente și infrastructură, comunicațional și informațional.	Număr de servicii adaptate. Număr de pachete de informații adaptate.	2017-2020	MS ANPD, MMFPSPV ANPIS DSP APL CMI	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	1.7. Dezvoltarea de mecanisme de asigurare a calității serviciilor de sănătate generale și specifice pentru persoanele cu dizabilități.	Ghiduri de practică medicală revizuite. Set de indicatori relevanți pentru măsurarea calității serviciilor de sănătate furnizate persoanelor cu dizabilități.	2017-2020	MS CNAS ANMCS CMR ANPD	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse

	1.8. Dezvoltarea de mecanisme operaționale de semnalare a nevoilor și a abaterilor de la respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități în serviciile de sănătate.	Număr furnizori de servicii medicale cu sistem de semnalare. Protocoale de semnalare formalizate.	2018-2020	MS CNSISP CNAS ANPD APL	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	1.9. Dezvoltarea de măsuri de sprijin/stimulare a activităților de concepere, proiectare, producție a protezelor pentru persoanele cu dizabilități și de distribuire gratuită total/parțial a acestora.	Măsuri de sprijin dezvoltate.	2018-2020	MFP ANPD	Buget de stat, Fonduri europene
OS.2 Asigurarea accesului copiilor și persoanele adulte cu dizabilități la diagnosticare și intervenție	2.1. Dezvoltarea și implementarea de măsuri, inițiative și servicii directe privind sănătatea mintală.	Mecanisme și instrumente de identificare timpurie dezvoltate. Număr beneficiari de servicii. Program național de sănătate	2017-2020	MS ANPD CNAS MMFPSPV	Buget de stat, Fonduri europene

	2.2. Depistarea precoce, prin examene de screening standardizate ale nou-născuților, a acelor boli care pot conduce la dizabilitate.	Număr examene de screening standardizate pentru nou-născuți. Număr beneficiari / examen de screening. Procedură de monitorizare. Servicii de prevenție precoce incluse în pachetul de bază de servicii medicale sau în programe naționale de sănătate.	2017-2020	MS ANPD APL CMR CNAS ANPD MMFPSPV	Buget de stat, FNUAS
	2.3. Elaborarea unei proceduri privind monitorizarea copiilor cu scor APGAR mic în vederea identificării timpurii a problemelor de dezvoltare.	Număr de copii monitorizați.	2017-2020	MS ANPD ANPDCA	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	2.4. Adaptarea locurilor de muncă în vederea scăderii riscului generării de dizabilități în cursul vieții profesionale.	Ghiduri privind măsurile de protecția și securitatea în muncă pe domenii de activitate. Mecanism de control funcțional.	2019	ANPIS MMFPSPV ANPD MS	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse

OS.3 Creșterea gradului de conștientizare al profesioniștilor din sănătate privind drepturile omului, demnitatea, autonomia, drepturile și nevoile specifice ale persoanelor cu dizabilități în materie de sănătate, abilitare și reabilitare, prin instruire și promovarea de standarde etice în domeniul serviciilor de sănătate publice și private.	3.1. Formarea inițială și continuă a tuturor profesioniștilor din domeniul sănătății privind respectarea drepturilor, demnității, autonomiei și specificității nevoilor persoanelor cu dizabilități.	Pachet de informații dezvoltat. Număr de profesioniști formați.	2018 – 2020	MENCS CMR OAMMAMG MS ANC ANPD MMFPSPV APL	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	3.2. Creșterea abilităților profesioniștilor în consilierea părinților, reprezentanților legali ai copilului, familiei persoanei cu dizabilități imediat după anunțul afectării/ deficienței.	Număr de părinți consiliați.	2018-2020	MS ANPD APL	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	3.3. Elaborarea curriculei privind educația părinților și profesioniștilor în ceea ce privește sexualitatea și comportamentul adolescenților cu dizabilități.	Curricula aprobată.	2018	MENCS MS ANPD	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	3.4. Introducerea conceptului de asistență cu echipe mobile în comunități pentru persoanele cu dizabilități în legislație.	Cadru legislativ revizuit.	2018	ANPDCA MMFPSPV MS CNAS ANPD APL	Buget de stat
	3.5. Realizarea unei comunicări adecvate în cadrul serviciilor medicale, în relație cu persoanele cu dizabilități și familiile acestora, inclusiv în ceea ce privește anunțul afectării/deficienței.	Pachet de informații dezvoltat. Număr de specialiști formați.	2017-2020	MS CNAS	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	3.6. Furnizarea de evidențe privind starea de sănătate, nevoia de servicii de sănătate ale persoanelor cu dizabilități și gradul de răspuns al sistemului de sănătate.	Raport de analiză. Formular de evaluare a gradului de satisfacție al pacienților adaptat.	2017-2018	MS CNAS	Buget de stat
OS.4 Conștientizarea populației privind drepturile persoanelor cu dizabilități în materie de sănătate, abilitare și	4.1. Creșterea nivelului de informare privind drepturile persoanelor cu dizabilități în materie de sănătate și de abilitare și reabilitare.	Număr profesioniști din sistemul de sănătate informați. Campanie de conștientizare.	2017-2020	ANPD MS CNAS APL	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse

reabilitare.					

VIII. Statistici și colectarea datelor

Obiectiv general
Fundamentarea de politici pentru persoanele cu dizabilități pe baza evidențelor statistice și de cercetare colectate din toate domeniile de activitate.

Obiectiv specific	Măsuri	Indicatori	Termen realizare	Responsabil și parteneri	Resurse financiare
OS.1. Îmbunătățirea modalităților de colectare de informații cu privire la persoanele cu dizabilități și nevoile acestora.	1.1.Promovarea serviciilor informatizate oferite de către administrația publică și optimizarea proceselor instituționale, astfel încât să contribuie semnificativ la simplificarea procedurilor pentru persoanele cu dizabilități, dar și la interoperabilitatea bazelor de date.	Servicii informatizate. Baze de date interoperabile.	2019	ANPD MDRAP MMFPSPV ANPIS ANPDCA MCSI MS MENCS MAI INS[3]	Fonduri europene, Buget de stat

[3] Rol consultativ

	1.2. Culegerea, prelucrarea și valorificarea de date din sistemele relevante, eliminarea similitudinilor suprapunerilor, lipsurilor și neconcordanțelor privind evidențele culese.	Baze de date interoperabile și corelate.	2018	ANPD MMFPSPV ANPIS ANPDCA MCSI MS MENCS MAI MDRAP INS	Buget de stat, Fonduri europene
	1.3. Elaborarea de modificări legislative și proceduri administrative necesare armonizării informațiilor cantitative și calitative culese, pentru a asigura confidențialitatea și respectarea anonimității persoanei cu dizabilități.	Instrumente și metodologii de lucru digitale armonizate pentru toate domeniile.	2016-2019	ANPD MMFPSPV ANPIS ANPDCA MS MENCS MAI MDRAP INS ANSPDCP	Buget de stat, Fonduri europene
	1.4. Imbunătățirea capacității statistice a ANPD și serviciilor autorităților publice locale, în special în ceea ce privește identificarea barierelor, dar și accesului la beneficii și la servicii de calitate, în strânsă legătura cu digitalizarea operațiilor pentru cetățeni.	Procese digitalizate. Baze de date disponibile la nivel național.	2016-2019	ANPD MMFPSPV ANPIS ANPDCA MS MENCS	Buget de stat, Fonduri europene, Alte surse
	1.5. Diversificarea criteriilor de dezagregare a datelor în raport cu identificarea barierelor cu care se confruntă persoanele cu dizabilități în exercitarea drepturilor lor.	Criterii de dezagregare aprobate.	2017	ANPD MMFPSPV ANPIS ANPDCA MS MENCS MAI MDRAP INS	Buget de stat, Fonduri europene
OS.2. Asigurarea transparenței informațiilor calitative și cantitative.	2.1. Elaborarea de proceduri privind participarea și consultarea persoanelor cu dizabilități, a familiilor acestora, a reprezentanților sau organizațiilor lor privind colectarea de date.	Procedura aprobată.	2018	ANPD	Buget de stat, Fonduri europene,

	2.2. Publicarea buletinului statistic în domeniul dizabilității.	Arhiva site ANPD completă și la zi.	semestrial	ANPD	Buget de stat
	2.3. Publicarea buletinelor statistice în domeniile proprii de responsabilitate, conținând informații privind dizabilitatea din perspectiva Convenției ONU.	Arhiva site-uri completă și la zi.	2018	ANPD MMFPSPV ANPIS ANPDCA MS MENCS MDRAP	Buget de stat
OS.3. Imbunătățirea colaborării pentru a asigura o abordare comună și unitară a statisticilor privind dizabilitatea.	3.1.Desemnarea punctelor de contact în cadrul ministerelor implicate.	Puncte de contact stabilite prin protocoale interinsitituționale.	2016	ANPD MDRAP MENCS MCSI MFE MMFPSPV MAI MJ MS MT MTS ANOFM ANPDCA ANES ANPIS ANSPDCP	Buget de stat
	3.2.Formarea personalului care reprezintă punct de contact în cadrul ministerelor pentru a facilita comunicarea și implementarea măsurilor aferente în diferite sectoare și la diferite niveluri.	Număr personal format.	2016-2017	ANPD MDRAP MENCS MCSI MFE MMFPSPV MAI MJ MS MT MTS ANOFM ANPDCA ANES ANPIS	Buget de stat Fonduri europene

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 737 bis/22.IX.2016 conține 76 de pagini. Prețul: 38 lei **ISSN** 1453—4495

Acest număr al Monitorului Oficial al României a fost tipărit în afara abonamentului.